

§ 1 Särskild debatt med anledning av IPCC:s rapport

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 1 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Miljöpartiet har kallat till denna debatt för att IPCC och klimatforskningen är tydliga: Vi befinner oss i ett planetärt klimatnödläge. Och som över 500 forskare skrev i en debattartikel i april: Ingen här inne kan säga att man inte visste vad som var på väg att hända.

Samtidigt har vi en regering som för första gången på årtionden aktivt ökar utsläppen. Det är såklart ett svek och en skandal, och det går rakt emot den klimatlag som sju av åtta partier har skrivit under.

Nu höjs i stället röster från höger för att i stället för att nå Sveriges klimatmål skrota dem. När regeringen nu har gett vetorätt över klimatpolitiken åt Sverigedemokraterna, som mest av allt vill se allt klimatarbete jämnat med marken, riskerar dessa krafter att få sin vilja igenom.

Därför har jag i dag med ett kontrakt till varje parti här i riksdagen, och jag kommer med åhörarna som vittne att avkräva alla partier ett löfte om att fortsatt stå bakom Sveriges klimatmål och att inte ägna sin kraft åt att riva upp dem utan i stället nå dem.

Anf. 2 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Samarbete är nyckeln till att lösa klimatutmaningen. Utsläppen stannar inte vid ländernas gränser, och världen måste samarbeta för ...

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag får be statsrådet om ursäkt och ber vakterna att snarast avlägsna de personer som stör ordningen. Jag vill påminna om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörare på läktaren, och det är en uppmaning framåt också.)

Fru talman! Samarbete är nyckeln till att lösa klimatutmaningen. Utsläppen stannar inte vid ländernas gränser, och världen måste samarbeta ...

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag får be statsrådet om ursäkt igen. Nu vill jag påminna om att kammarens överläggningar inte får störas av åhörare på läktaren. Om oordning på nytt uppstår på åhörläktaren kommer jag att behöva överväga att vidta en åtgärd som innebär att vi ajournerar sammanträdet eller utvisar åhörare från läktaren. Det skulle jag beklaga

djupt. Det är ett öppet sammanträde, men det bygger på att åhörare inte får störa ordningen. Jag hoppas att alla har uppfattat dessa ordningsregler som gäller för kammaren, och jag kommer att säkra att de följs.)

Samarbete är nyckeln till att lösa klimatutmaningen. Utsläppen stannar inte vid ländernas gränser, och världen måste samarbeta och hjälpa varandra för att vi ska kunna nå Parisavtalets mål.

Fru talman! När jag läser IPCC:s rapport och känner oro för hur världen ska klara av klimatomställningen tänker jag på Europeiska unionen. Detta är en viktig vecka. I tisdags blev det klart att Fit for 55-paketet har nått hela vägen under Sveriges ordförandeskap. Därmed finns allt på plats för att EU:s länder ska uppnå det ambitiösa målet om 55 procents utsläppsminskning till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp samt målet om klimatneutralitet senast år 2050.

Syftet med arbetet är att EU:s medlemsländer tillsammans ska minska sina utsläpp. Detta är ett av de mest omfattande lagstiftningsprojekten någonsin i EU, och det ger oss i hela Europa kartan och verktygen för att nå våra högt ställda gemensamma klimatmål.

När jag läser IPCC:s rapport tänker jag på alla dem som på svenska statens vägnar bokstavigt talat förhandlar dag och natt under vårt ordförandeskap. De gör detta därför att Sveriges prioriteringar har varit grönare, säkrare och friare. Det är prioriteringar som hela riksdagen har ställt sig bakom. Samarbete är nyckeln till att lösa klimatutmaningen.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag ber återigen vakterna att snarast avlägsna de personer som stör ordningen. Det är nu ett generellt uppdrag för vakterna att säkerställa att ordningen återställs. Jag ber ännu en gång statsrådet om ursäkt.

Om vi får ytterligare en störning kommer vi att behöva vidta den åtgärd som jag nämnde tidigare, för detta kommer inte att få fortsätta. Debatten ska fortgå, och ordningen i kammaren får inte störas från läktaren.

Jag uppmanar återigen alla att följa dessa regler. Annars måste jag säkerställa att vakterna tömmer läktaren, och då kommer kammarens sammanträde att behöva ajourneras under en tid, vilket vore djupt beklagligt. I så fall är det möjligt att följa hela debatten medialt, men den kan också följas från den inglasade delen med åhörarplatser.

Jag ber återigen om ursäkt. Nu får statsrådet avsluta sitt anförande.)

Fru talman! Det är samarbete som är vägen framåt. Att de prioriteringar för det svenska ordförandeskapet som har bidragit till våra framgångar i Europeiska unionens arbete för att lösa klimatkrisen har lyckats beror till stor del på att vi har samarbetat. Vi har hittat samarbete som en nyckel för att lösa vår stora klimatutmaning.

Som företrädare för en borgerlig, liberal regering tycker jag att det faktum att förorenaren ska betala är den viktigaste pusselbiten. Oavsett om vi talar om ett utvidgat utsläppshandelssystem eller om införandet av ett pris på koldioxid vid EU-gränsen kan vi verkligen öka farten i klimatarbetet när utsläppen bär sina faktiska kostnader.

Det viktigaste är EU:s främsta verktyg för att minska utsläpp av växthusgaser: handeln med utsläppsrätter. Takten ökar för att nå målet om minskade utsläpp, och handeln kommer även att omfatta nya sektorer. Det

är ett viktigt och effektivt styrmedel. Utsläppshandeln är nämligen ett marknadsbaserat styrmedel. Politiken sätter ramarna, och företagen beslutar om åtgärderna. Det är så vi tacklar klimatkrisen utan att det görs på bekostnad av sysselsättningen eller vår ekonomiska utveckling.

Fru talman! Det finns somliga, varav vissa sympatiserar med det parti som kallat till denna debatt medan andra möjligen sitter på läktaren och stör den demokratiska debatten, som tänker att omställningen måste ske på bekostnad av vår ekonomi. De tänker att vi bara kan förändra systemet genom att välta det och att det bara är med försämrade ekonomi som vi klarar av klimatomställningen. Det är fel.

När reglerna skärps gynnas de som går före i klimatomställningen. Sverige ligger långt framme i omställningen, och inte minst vårt näringsliv visar vägen. Det som tidigare har inneburit stora risker för klimatet kommer mer och mer att bli till stora vinster. De som ligger före kommer nu att skörda frukterna.

Vi i Europa kallar detta för en Green Deal, just eftersom det är en omställning som kommer att gynna oss. När våra ekonomier står starka i en faktisk omställning, i en omställning där vi minskar våra utsläpp, i en omställning där vi reglerar utsläppen från transportsektorn, där vi ser till att bilarna går på el i stället för på fossila drivmedel, när vi återställer våtmarker, visar vi att med EU som verktyg och med marknadsbaserade verktyg lyckas vi stå starka i omställningen. Då följer andra länder runt om i världen efter.

När det här paketet är på plats kommer det att ändra förutsättningarna för svensk klimatpolitik, och alla medlemsländer får skärpta nationella åtaganden. Ska politiken lyckas med klimatomställningen behöver vi tillsammans med utsläpparna se till att ändra sättet vi arbetar på, sättet vi producerar varor och tjänster på, produkter vi säljer, sättet vi får vår ekonomi att gå runt.

Ska politiken på riktigt lösa klimatomställningen behöver vi vara en partner som lyckas få utsläpparna att bli bidragare till omställningen genom att sluta släppa ut.
(Applåder)

Anf. 3 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Miljöpartiet, som har begärt debatt i denna viktiga fråga. Naturligtvis står Socialdemokraterna bakom målen.

Det är bara några veckor sedan som den senaste IPCC-rapporten publicerades, och slutsatserna är både allvarliga och skrämmande. De bekräftar förvisso vad vi redan vet, det vill säga att klimatförändringarna är verkliga och att de också förvärras. Våra utsläpp av växthusgaser har nått historiska höjder, och konsekvenserna blir allt tydligare med ökande temperaturer, extremväder och stigande havsnivåer.

Men rapporten är också tydlig på en annan punkt, nämligen att det på riktigt är viktigt att agera nu eftersom tiden håller på att rinna ut. Ingen kan väl på riktigt nu förneka det faktum att vi befinner oss mitt i en klimatkris som hotar vårt samhälle, vår planet, vår framtid samt våra barns och barnbarns framtid.

Fru talman! Sverige måste ta sitt ansvar. Socialdemokraterna har aldrig varit ett kvartalspolitikparti utan i stället ett parti som tar ansvar för både nutid och framtid, och vi har länge kämpat för en hållbar och rättvis fram-

tid. Vi vet att det inte kommer att vara lätt, men vi är fast beslutna att genomföra en ambitiös klimatomställning.

Vi vill att Sverige ska fortsätta att ha kvar ledartröjan. Vi tror på och stöttar innovationskraften i våra svenska företag, det vill säga den klimatsmarta industrin som ger tiotusentals nya gröna jobb med sjysta villkor. Vi vill säkra vårt energiberoende och energieffektivisera. Vi tror på att investera i hållbar infrastruktur, laddstolpar och kollektivtrafik i bioekonomin. Vi tror också på att göra det enklare för människor att välja klimatsmarta alternativ i vardagen.

Vi har redan tagit viktiga steg mot en hållbar framtid. Under vår tid i regeringsställning upprättade vi det klimatpolitiska ramverket, de svenska klimatmålen, på vilka alla världens länder tittar. Vi införde både Industriklivet och Klimatklivet för att ställa om näringslivet så att fler gröna jobb kunde växa fram i hela Sverige. Men vi vet att mer behöver göras.

Takten i omställningen behöver öka, och det behövs snabbt utbyggd förnybar energi, investeringar i energilagringsteknik och starka åtgärder för skydd av värdefull natur.

Sverige har de bästa förutsättningarna. Det krävs gemensamt ansvar och samarbete över hela samhället, från näringslivet till det offentliga samhället och civilsamhället, till dig och mig. Vi måste alla ta ansvar och agera nu för att säkra en hållbar framtid för våra barn och barnbarn.

Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Den 20 mars kom IPCC med sin sjätte syntesrapport. Rapporten är en summering av de tidigare delrapporterna som löpande har presenterats sedan 2016.

Fru talman! Vi kan därför också konstatera att rapporten inte kom med några nyheter, vilket är naturligt eftersom den baseras på tidigare forskning. Rapporten slår fast, som alla vet, att det är mänsklig aktivitet som står för merparten av uppvärmningen, att Parisavtalets mål på en och en halv till två grader sannolikt inte kommer att nås samt att det globala arbetet med att minska utsläppen måste intensifieras. Det här är såklart negativa uppgifter, även om de inte är nya.

Samtidigt, fru talman, finns positiva saker att peka på. Under min första mandatperiod i kammaren talades det med hänvisning till IPCC om att vi gick mot en uppvärmning på 4–5 grader. Nu visar de mest sannolika scenarierna enligt IPCC att vi går mot 2,5–2,7 grader. Det är såklart en positiv utveckling.

Vad som i korthet har hänt är att fler länder påbörjat arbetet med att fasa ut fossil energi. Vi har sett ökad tillgång på naturgas och fossilfri energi, vilket har lett fram till att kolkraften fasas ut mycket snabbare än vad man tidigare trodde. Nu ser kolkraften ut att ha toppat. Det trodde man för ett par år sedan också, men nu hoppas vi verkligen att så är fallet.

Saker och ting ser inte bra ut, men de ser bättre ut. Det finns, trots allt, anledning att se positivt på framtiden.

Fru talman! Som svensk har man all anledning att känna stolthet för det arbete som vi i Sverige började bedriva redan på 70-talet med att fasa ut fossil energi när vi insåg behovet av att få bort oljan från vår uppvärmning och elproduktion. Vi har i dag ett näringsliv som ligger bra positionerat för att med klimatvänlig export minska utsläppen globalt samtidigt som det är bra positionerat även för tillväxt. Utmaningarna här är att städa

upp i Sverige. Det handlar om att städa upp i byråkrati och tillståndprocesser, som i alltför många år har fått prägla det socialistiska styret.

Arbetet går framåt även på EU-nivå. Vad de flesta i Europa i dag står inför är att göra det som Sverige gjorde för flera decennier sedan.

Fru talman! Glädjande är att vi genom Tidöavtalet har lagt grunden för klimatpolitiken. Sveriges klimatpolitik ska vara ambitiös. Svensk konkurrenskraft ska värnas. Vår gemensamma klimat- och miljöpolitik utgår från förvaltarens tanken och strävar efter att hitta de mest kostnadseffektiva åtgärderna som samtidigt inte skadar näringar och landsbygd. Det här är hämtat från Tidöavtalet och är samtidigt närmast ordagrant vad som återfinns i Sverigedemokraternas valplattform.

Anf. 5 HELENA STORCKENFELDT (M):

Fru talman! Klimatfrågan är global. Därför måste även lösningarna vara globala. Vår politik tar sikte på att såväl minska Sveriges utsläpp som uppmuntra andra länder till att höja sina klimatambitioner. Sverige är och ska fortsätta att vara ett grönt föregångsland, inte för att det känns bra för stunden utan för att genom praktisk handling visa för världen vad som är möjligt och få fler att följa efter.

Här spelar det svenska näringslivet en viktig roll. Genom att visa på sambanden mellan ekonomisk tillväxt och utsläppsminskningar är svenska företag stora förebilder i världen.

I dag motsvarar den svenska exportens globala klimatnytta ungefär hälften av de utsläpp som genereras i Sverige, det vill säga ungefär 23 miljoner ton koldioxid. Det är en siffra som under rätt förutsättningar kan fördubblas. Det är otroligt.

Moderaternas syn på klimat-, energi- och miljöfrågorna präglas av teknikoptimism och hoppfullhet. Vi är övertygade om att människan genom tekniska framsteg, vetenskap och fakta kan lösa de problem som vi står inför – och nå klimatmålen. Det är IPCC-rapporten och vi överens om. Tekniken finns. Det är möjligt.

Vi befinner oss i ett tufft utgångsläge där populistisk feelgoodpolitik fått styra alltför länge. Det har lett till ett nedmonterat energisystem, slösade skattemedel och klimatångest.

Sverige har mer att ge, men det förutsätter kraftfulla åtgärder med rätt fokus. Det kommer att ta tid att vända utvecklingen, men det är en förändring som måste göras. Nu är tiden för tuffa prioriteringar. Klimatet kan inte vänta.

(Applåder)

Anf. 6 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! Klimatfrågan är både akut och komplicerad. Vi har mindre än tio år på oss om vi ska kunna vända klimatkrisen.

IPCC:s senaste rapport visar att många climateffekter har förvärrats de senaste åren. Det varmare klimatet påverkar oss mer än någonsin. Förra sommaren var rekordvarm i Europa med temperaturer på över 45 grader, och med det följde fler dödsfall och svår torka som påverkar bland annat vår livsmedelsförsörjning.

Men i en tid då världen behöver kraftsamla för att möta utmaningarna skämmer regeringen ut Sverige och sänker klimatambitionerna.

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Fru talman! Regeringen konstaterar till och med själv att utsläppen kommer att öka till följd av flera klimatskadliga förslag. Hit hör inte minst sänkningen av drivmedelsskatten, regeringens största reform, men även det faktum att man stoppade en omfattande reform för att göra systemet med reseavdrag färdmedelsneutralt.

De som satte sin tilltro till att Liberalerna skulle värna klimatperspektivet i en högernationalistisk regering har all anledning att känna sig besvikna. Löftesbrotten har duggat tätt.

Vid åtskilliga tillfällen har regeringen fått frågan när förslagen för att minska utsläppen ska komma och hur de ska se ut. Svaret har hela tiden varit inget svar utan bara att vi ska vänta på den kommande klimathandlingsplanen.

Problemet här är att vi inte har tid att vänta och att regeringen medvetet förkortar den tid vi har med sin politik, då man det här året ökar klimatskadliga utsläpp i stället för att minska dem.

Nu är det så att de flesta i Sveriges befolkning vill att politiken ska ta ansvar och komma med de lösningar som krävs för att klara av de klimatomål som vi har beslutat om. Men den här regeringen gör tvärtom.

Jag kommer i nästa anförande att berätta lite mer om Vänsterpartiets politik för en rättvis klimatomställning.

Anf. 7 STINA LARSSON (C):

Fru talman! Vi befinner oss på tunn is, och den smälter snabbt. Det var vad FN:s generalsekreterare sa i samband med klimatrapporten, och han har rätt. Temperaturen på vår planet stiger, och det går fortare än man trodde från början. Gör vi inget får det ödesdigra konsekvenser som drabbar oss alla. Men klimatförändringarna går att stoppa. Än är det inte för sent.

Tyvärr lyckas inte den svenska regeringen leverera. Utsläppsmålen, som enligt Naturvårdsverket var inom räckhåll för bara ett år sedan, verkar nu mer avlägsna än på mycket länge. För första gången på 20 år bedriver en regering en politik som aktivt motverkar klimatomställningen, enligt Klimatpolitiska rådet.

Det sorgliga är att en regering som kallar sig borgerlig agerar så tvärt emot vad näringslivet säger, för näringslivet efterfrågar omställningen. Näringslivet vet att världen ställer om. Om inte vi tar på ledartröjan och skapar innovationerna gör någon annan det någon annanstans, och då utarmas den svenska konkurrenskraften.

Fru talman! Nu krävs politiskt ledarskap. Centerpartiets klimatpolitik kombinerar en effektiv prissättning av utsläpp med stöd till grön teknik som kan bryta fossilberoendet. Vi har flera bra förslag i vår budget. Här är tre av dem.

Det första gäller att det måste bli enklare för var och en av oss att satsa på klimatsmarta energiåtgärder. Därför vill vi införa ett utvidgat grönt avdrag för exempelvis solceller och värmepumpar.

Det andra gäller vindkraften. Här behövs det en kriskommission. Det finns investerare som vill satsa och platser som skulle fungera bra, och vi har tekniken. Ändå är det stopp. Här behöver vi se över lagar och processer så att vi får igång vindkraften.

Det tredje gäller biogasen. Regeringen har slagit undan benen för dem som producerar och för dem som köper biogas. Här måste till åtgärder.

Jag vill uppmana regeringen och miljö- och klimatministern att agera, för utsläppen måste minska nu. Vi kan inte vänta på att det ska ske någon annan gång eller någon annanstans.

Det är positivt att EU:s klimatpaket har kommit så långt. Det blir som en blåslampa på Sverige och Europa. Men vi behöver göra något här i landet.

Jag och Centerpartiet vill skapa bättre förutsättningar för klimatomställningen. Vi har förslagen för ekonomin och för näringslivet, för landsbygden och för säkerheten och såklart för miljön.

Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru talman! Budskapet i IPCC:s syntesrapport, som presenterades för drygt en månad sedan, är mycket tydligt: Klimatförändringen påverkar redan nu människor och ekosystem. Läget är allvarligt, och det är bråttom. Men lösningar finns. Det är det absolut viktigaste budskapet i hela rapporten – att det inte är kört.

Att fatta stora och avgörande beslut i panik leder väldigt sällan till bra och genomtänkta beslut. Varken klimatskam, köttskam, flygskam eller andra former av skam är särskilt effektivt. Skam och ångest föder rädsla, och det är en känsla som ytterst sällan leder till kreativ handling. Tvärtom förlamar den. Dessutom håller allt detta på att ta framtidstron från våra ungdomar, vilket är förödande.

Med de möjligheter vi har i Sverige, inte minst i form av innovationer och vårt hållbara skogsbruk, ska vi vara ett föregångsland som visar att det går att ställa om på ett sätt som inte leder oss bakåt och stoppar utvecklingen. Om det är vårt mål att vi ska stanna upp kan vi gärna lägga oss ned och dö med en gång.

Då kommer vi inte heller att få med oss de stora drakarna, vars utsläpp verkligen måste strypas. Den stora frågan, mina vänner, är ju hur vi ska få med oss Kina, USA, Indien, Ryssland med flera. Det är där vi har den stora vinsten att hämta.

Det ska vara lustfyllt att ställa om. Det ska vara roligt. Det ska ske med innovationer som är positiva för både människan och mänskligheten. Kan vi visa på det är vi ett föregångsland. Men om vi fortsätter med tidigare regeringars symbolpolitik och backar in i framtiden är jag inte säker på att de hoppfulla skrivningarna i IPCC-rapporten kommer till sin rätt.

Slutligen, fru talman: Vill du gå snabbt fram, gå ensam! Vill du gå långt, gå tillsammans med andra! Vad hjälper det oss att vi vinner racet om övriga världen inte hänger med? Här måste vi gå tillsammans. Så når vi längst. Så når vi målet.

(Applåder)

Anf. 9 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det är ju inte okänt att forskarna har höjt varningsnivån för klimatet gång på gång på gång under årtionden. De senaste åren har klimatforskarna, de som vet mest om problemet, närmast skrikit sig hesa: Gör mer nu! Vänta inte!

IPCC:s rapporter konstaterar att tiden håller på att rinna ut. Då hade man kunnat förvänta sig i den här debatten en vilja till omprövning och att man säger: Vi gjorde fel som motarbetade klimatpolitiken i stället för klimatkrisen. Vi borde ha gjort mer.

Jag hör inget sådant över huvud taget. Då får väl jag vara den säger det. Trots att alla vet att Miljöpartiet är det parti som drivit igenom allra mest klimatpolitik, fått mest att hända och sett till att vi är på väg att nå klimatmålen kan jag säga: Vi borde ha gjort ännu mer. Vi borde ha drivit på ännu hårdare. Den kunskapen gör också att vi har både drivkraften, motivationen och viljan att faktiskt göra det som krävs.

Klimatläget har ju varit allvarligt länge. Men allt pekar nu på att det här året, 2023, och 2024 kommer att bli de mest extrema väderåren som mänskligheten någonsin har sett. Det kommer att vara varmere rekord som slås med bred marginal, extrem torka och skogsbränder, på andra håll störtregn och enormt svåra översvämningar. Det kommer att plåga världen som aldrig förr. Människor kommer att dö för att världens länder, inklusive Sverige, inte har gjort tillräckligt för att minska utsläppen.

Utmaningen för världen och Sverige är enorm – att på bara några årtionden bryta med århundraden av fossilberoende, byta energi- och transportsystem och bygga en förnybar framtid.

Man kan förstå att många människor har tvekat. Går det över huvud taget att i en demokrati fatta så omfattande politiska beslut att en snabb omställning faktiskt är möjlig?

Jag är väldigt glad, och också stolt, över att vi nu har svaret på den frågan. Till och med den nya regeringen skriver själv i sin budget att vi, med de beslut som redan var fattade när man klev in i Regeringskansliet, var på väg att nå målen – det vill säga med den klimatpolitik som Miljöpartiet fått igenom och som Socialdemokraterna här i talarstolen också tar åt sig äran för. Det får ni gärna göra! Nästa gång kan vi förhandla så att ni också stöder förslagen från början.

Man kan också fråga sig vilken effekt det har fått när vi nu har genomfört den politik som gör att vi är på väg att nå målen. Vi har ett näringsliv som storsatsar på framtiden. Man vill satsa 100 miljarder kronor på gröna processer de närmaste årtiondena. Vi har fått tiotusentals gröna jobb, batterifabriker och historiskt stora elöverskott. Det är de största företagen som i dag skriver på debattsidor att de vill se en mer, inte mindre, ambitiös klimatpolitik.

När regeringen alltså ärvde ett sådant guldägg, vad har man gjort med det? Slaktad reduktionsplikt, ett reseavdrag som gynnar bilism i stället för kollektivtrafik, minskade satsningar på tåg, försämrade förutsättningar för vindkraften, kraftig minskning av pengarna till värdefull natur när vi vet att träd som får stå är det bästa sättet att sänka utsläppen snabbt – på punkt efter punkt visar man att man inte gör tillräckligt. Dyrare reparationer, dyrare elbilar – listan är lång över det som kan betraktas som ett fossilt återfall.

Det hjälper inte att sockra lögnen. De blir inte sanningar för att de sockras med laddstolpar och drömmar om kärnkraft någon gång långt in i framtiden. Det krävs handling nu.
(Applåder)

Anf. 10 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Klimatkrisen är en energikris. Klimatomställning är att gå från fossilt till fossilfritt. Vi måste byta ut de fossildrivna teknologier som vi använder för att generera välstånd i vårt samhälle. Men det saknas fossilfri energi.

En tredjedel av Sveriges utsläpp av växthusgaser kommer från industriella anläggningar. Om bara ståltillverkaren SSAB lyckas med sin omställning kommer Sveriges koldioxidutsläpp att minska med 11 procent. Och SSAB har lösningen – men det behövs massvis med fossilfri el.

En sjättedel av Sveriges utsläpp kommer från jordbruket. Aktörerna står redo med svensk tillverkning av fossilfri konstgödsel. Jag har själv träffat dem. Men de kan inte dra igång eftersom anläggningen kommer att kräva massvis med fossilfri el.

Transportsektorn står för en tredjedel av Sveriges utsläpp. Vi behöver elektrifiera vår transportflotta på många sätt – genom att fler kör elbilar och genom att tunga lastbilar går på el. Och vi ser också att flygplan kommer att kunna drivas med vätgas eller syntetiskt flygbränsle i framtiden. Vi ser till och med hur Sverige producerar de första elflygplanen. Men för att producera dessa alternativa bränslen som kan göra att utsläppen från flygsektorn minskar behövs massvis med fossilfri el.

Häromdagen fick jag vara med och presentera ny svensk teknik för batteridrivna lastbilar. Det är redan så att majoriteten av de bilar som säljs i Sverige kan drivas med batterier. Regeringen satsar totalt 4 miljarder på att subventionera laddinfrastruktur så att vi kan elektrifiera hela vår transportsektor. Men, fru talman, det kommer att behövas massvis med fossilfri el.

Oppositionspartierna är inte överens om vare sig skolan, skatterna eller försvaret. De är oense om nästan allt, men inte om en sak: Kärnkraften ska läggas ned. Det är ingen slump att företrädare för den här regeringen så ofta pratar om kärnkraft. Utan kärnkraften klarar vi inte att nå netto noll 2045. Utan kärnkraften klarar vi inte klimatomställningen. Detta, fru talman, konstaterar inte bara jag utan även IPCC.

Oppositionen måste inse att energipolitiken är det som gör deras klimatpolitik skadlig. Men Sverige har nu en regering som ser verkligheten för vad den är. Vi gör det genom att samla frågor som rör energi, klimat, miljö och näringsliv för att tillsammans tackla denna utmaning och göra det med massvis av fossilfri el.

(Applåder)

Anf. 11 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Som jag sa innan – IPCC-rapporten visar att det är nu världen måste sätta in klimatspurten. Samtidigt vet vi att processer och ledtider är alltför långa. Spaden måste ned i jorden för den klimatsmarta industrin och för mer el. Klimat- och miljöministern har utredda, remitterade förslag från två utredningar som kan snabba på tillståndsprocesserna.

I går presenterades också incitamentsutredningen för mer vindkraft. Utredaren vill att regeringen fortsatt ska utreda incitament för kommuner så att fler vindkraftsplaner kan godkännas.

Mina frågor till statsrådet är: Varför har inte regeringen lagt de förslag som går att lägga fram för att korta tillståndsprocesserna på riksdagens bord? Och hur kommer det sig att regeringen ger dubbla budskap, när statsrådet i går sa nej till att vidareutreda incitament för kommunerna medan statsministern i Sveriges Television säger att kommunerna måste få incitament om utbyggnad ska kunna ske?

Anf. 12 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Ja, detta är en mycket spännande fråga – hur vi kan se till att vi snabbare bygger ut all fossilfri energi, vilket inkluderar vindkraften. Därför är jag så glad att alla i vårt samarbete står bakom ett avtal där vi säger att fossilfri energi ska byggas ut.

Hur ska vi göra detta? Vi har utrett frågan i många omgångar. Socialdemokraternas regering lade fram en proposition som föll i riksdagen; den fick inte gehör. Därefter lade man fram förslag om en utredning för att titta på hur vi skapar fler incitament för att få lokal acceptans för vindkraft.

Detta kommer vi att fortsätta titta på. Statsministern och jag är eniga – vi behöver mer lokal acceptans för vindkraften. Jag ser fram emot att komma med en modell för hur vi kan åstadkomma detta på bästa sätt.

Här finns det många att ta inspiration av – många partier med olika förslag. Jag är tacksam för att Socialdemokraternas regering började utreda denna fråga. Vi har slutat med utredningar; nu är det dags att komma till förslagen.

Anf. 13 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Det var detta min första fråga gällde. Klimaträtsutredningen och Miljöprövningsutredningen ligger remitterade och klara i statsrådets skrivbordslåda, och jag undrar när förslagen kommer till Sveriges riksdag. Jag pratade inte bara om incitamentsutredningen.

Regeringens expertmyndighet säger att om vi ska klara klimatmålen måste vindkraften byggas ut och reduktionsplikten vara på en nivå som motsvarar målen. Samtidigt får svenska folket nu bevittna scener ur ett himla dåligt äktenskap, när regeringen och det största partiet i regeringsunderlaget bråkar för öppen ridå, med rubriker som talar om regeringskris, om att klimat- och miljöministern inte är med i förhandlingarna, om nedmontering av befintlig vindkraft och om att inte ett verk till ska byggas.

Jag tycker att denna fråga förtjänar lite mer seriositet. Det går inte ihop, Romina Pourmokhtari, när vi har en regering som väljer att öka utsläppen. Min fråga är: Vad är det som gäller?

Anf. 14 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Vad är det som gäller? Vi vill ha fossilfri energi. För första gången på länge har Sverige en regering som är enig om energipolitiken. Det går att läsa i Tidöavtalet – vi ska bygga ut kärnkraften och all fossilfri energi.

Här får man, fru talman, frågor om att vi i regeringsunderlaget inte skulle vara eniga. Ibland kan det vara så, för vi är inte ett och samma parti; vi tycker lite olika. Men internt i Anna-Caren Säterbergs eget parti verkar man inte vara eniga. Här står Anna-Caren Säterberg och säger ”förnybar” i alla sina anföranden. Samtidigt hörde jag Magdalena Andersson och den energipolitiska talespersonen säga ”fossilfri” förra veckan.

Vad tycker ni själva? Vad tycker Socialdemokraterna i denna viktiga fråga? Är man för kärnkraften? Har man ändrat sig? Eller vill man fortfarande lägga ned svensk kärnkraft?

(Applåder)

Anf. 15 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Fru talman! Det vi kan se i dag med de utsläpp som vi människor har gjort hittills är att isarna kring Nordpolen smälter och viktig solutstrålning försvinner, vilket ökar uppvärmningen. Det leder i sin tur till en ökad avsmältning, men även till sötare havsvatten, vilket kan påverka dagens havsströmmar, som förflyttas och försvagas.

Det finns en stor oro för dominoeffekter med ökade torrperioder, som bland annat kan leda till att Amazonas regnskog förvandlas till savann, vilket i sin tur för med sig ett minskat koldioxidupptag. Detta är bara några av många exempel som visar på brådskan när det gäller åtgärder för att minska utsläppen.

Min fråga till ministern är: Varför tar regeringen inte klimatkrisen på allvar?

Anf. 16 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Tack, Kajsa Fredholm, för denna fråga! Vad kan vi göra för att inte bara Sverige ska hantera sina utsläpp utan att vi globalt tar ett ansvar? Vad ska vi göra för att man inte ska hugga ned Amazonas skogar för att producera produkter som bidrar till en dålig och icke-hållbar värld?

Det gör vi i rask takt, för den här regeringen tar klimatfrågorna på allvar. Vi gör det genom att i EU förbjuda importen av produkter som är producerade av exempelvis Amazonas skogar. Vi gör det genom att på olika sätt göra insatser för att våra hav och vatten ska må bra. Men vi gör det allra främst genom att bygga ut elen, vilket gör att de fossila aktörerna i Sverige kan sluta släppa ut och i stället vara rena och gå på el. Där står ni i Vänsterpartiet tyvärr svarslösa.

Anf. 17 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Fru talman! Tack, Romina Pourmokhtari, för svaret, även om jag inte är riktigt nöjd med det.

Bara vackra ord kommer inte att hjälpa. Det är handling här och nu som krävs. Även om regeringen lyckas lägga fram en rad utsläppsminskande förslag i en kommande klimathandlingsplan går ett år förlorat. Det går faktiskt till och med åt fel håll.

Hur är det möjligt att säga dessa fina ord och sedan komma med en politik som ökar utsläppen i stället för att minska dem? Regeringen har ju monterat ned klimatanslag och satsar i stället stort på fossila subventioner. Ett enormt fokus har lagts på ett ökat bilåkande. Man har stoppat både elbilspremien och ett reseavdrag som skulle gynna fler än bilister. Som det ser ut nu backar regeringen in i framtiden.

Anf. 18 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Man vill inte ha ord – man vill ha konkreta svar. Då ska jag ge dessa.

Vi gör en permanent satsning om 200 miljoner till våtmarkerna för att faktiskt få upp takten i upprättandet av våtmarker. Det ska inte vara anslag som går fram och tillbaka med olika summor, utan det är 200 miljoner permanent.

Vi satsar 4 miljarder totalt på laddinfrastruktur, inte bara för lätta fordon utan också för tunga fordon och också för vätgastank. Vi anslår 600 miljoner kronor extra till Industrikivet 2023, 2024 och 2025.

Det är globalt engagemang och mer engagemang i hur Sverige till andra delar av världen kan exportera tjänster, varor och politik som fungerat för att få ned våra utsläpp.

Här börjar vi. Mer kommer. Vi tar klimatkrisen på allvar.
(Applåder)

Anf. 19 STINA LARSSON (C) replik:

Fru talman! Vi har blivit lovade en klimathandlingsplan som har skjutits fram gång på gång. Det verkar än så länge vara oklart i vilken form regeringen tänker presentera denna plan, om det blir någon proposition över huvud taget i höst.

Om Centerpartiet hade fått bestämma hade vi återinfört klimatbonusen för elbilar. Många familjer som vill göra rätt för klimatet kände sig lurade när regeringen över en natt stoppade detta, och nu har de inte längre råd med klimatsmarta alternativ. Den plötsliga avvecklingen har mötts av stark kritik från många håll, och nu riskerar Sverige att öka utsläppen från transporter och missa klimatmålen för 2030.

Min fråga till ministern är därför: Vad avser regeringen att göra för att nå utsläppsmålen för 2030?

Anf. 20 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att påpeka att det inte stämmer att vi på något sätt skulle ha skjutit fram handlingsplanen och arbetet. Vi följer helt Sveriges klimatpolitiska ramverk, som alla partier i regeringen har ställt sig bakom. I det står det att vi ska presentera en handlingsplan året efter valåret.

Den förra regeringen lade fram sin handlingsplan i slutet av december, när de flesta var på juledighet. Så ämnar inte vi göra.

När det kommer till innehållet och hur vi ska hantera utsläppen från transportsektorn är det en viktig fråga som lyfts fram här. Varför tar man bort en klimatbonus? Jo, när vi skapade bonus minus-systemet skulle det vara självfinansierat, så att vi fick in lika mycket som vi betalade ut. Så blev det inte. Det blev dubbelt så mycket, och vi talar om stora miljardbelopp, 7-miljarderssummor. Det är inte ansvarsfull ekonomisk politik.

I stället är det ansvarsfulla att nu satsa pengar på laddinfrastruktur, så att det inte bara är väljare som bor på Södermalm och känner för att köpa en dyr Tesla som får hjälp av staten utan att fler i hela Sverige ska våga gå över tröskeln, kanske till hybrid- eller elbil, och möta framtiden för transportsektorn.

Anf. 21 STINA LARSSON (C) replik:

Fru talman! Regeringen har ju sagt att klimatpolitiken ska vara effektiv och ansvarsfull och att den ska vila på tre ben, varav elektrifieringen är det ena. Då räcker det inte med laddstolpar vid vägarna eller i hamnarna. Vi måste se till att få ut fler elbilar i trafik och ändra avgaserna på de övriga lastbilarna och bilarna, för annars kommer vi inte att nå målen.

Vad är egentligen en effektiv klimatpolitik? Om man inte ser till att fler människor prioriterar elbilar måste utsläppen minska på något annat sätt. Jag känner till två sätt. Antingen blandar man in andra drivmedel i tanken, och då är reduktionsplikten ett viktigt verktyg, eller så får man helt enkelt köra långsammare och sänka hastigheten på motorvägarna till

kanske 70 kilometer i timmen eller förbjuda trafik vissa dagar i veckan. Och det tror jag inte att ministern menar.

Jag uppber: Hur ska vi konkret göra för att uppnå målen för 2030 om vi samtidigt ska ha lägre reduktionsplikt och slopa satsningen på elbilar?

Anf. 22 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Tack, Stina, för en god diskussion om transportsektorn! Det är en väldigt viktig del. Den står för en stor del av Sveriges utsläpp.

Hur ska vi då faktiskt se till att minska utsläppen från transportsektorn? Jo, det gör vi rent konkret genom att sätta in rätt åtgärd vid rätt tid. När vi började med klimatbonus var elbilar någonting otillgängligt som kostade miljonsummor. Så är det inte längre. Då måste vi se vad som är rätt åtgärd nu. Vad är rätt sak i denna tid? Rätt sak är att göra en historisk investering i laddinfrastruktur. Det är också något där EU ökar takten.

Man ska inte bara göra detta för elbilarna i innerstan utan också för de tunga fordonen. Den som har en personbil kanske kör till jobbet, ställer bilen på en parkeringsplats, åker hem, handlar, hämta barnen och kör hem. Personbilen står stilla många timmar. En tung lastbil rullar på vägarna hela dagarna med tung last. Därför måste vi se till att lastbilarna elektrifieras, och det gör vi med medel i de satsningar som vi utökar och genom att se till att det faktiskt finns platser för dem att ladda.

Anf. 23 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag önskar ju att jag kunde lita på klimatministerns ord om ambitioner och så vidare. Men efter åtta månader med den regering som statsrådet företräder är det lätt att konstatera att ni om något har upphöjt den politiska lögnen till statskonst. Man säger en sak och gör en annan.

Att säga att klimatpolitiken är ambitiös och sedan höja utsläppen är helt enkelt vilseledande. Att prata om att man vill se mer grön el men samtidigt göra allt man kan för att stoppa ny elproduktion, inte minst vindkraft, är att vilseleda. Att prata om elektrifiering som en lösning och samtidigt göra insatser som tar död på elbilsförsäljningen är att vilseleda.

Därför är det också svårt att tro på det mest grundläggande i svensk politik. Står man ens bakom det klimatramverk och de klimatmål som vi, sju av åtta partier här i riksdagen, en gång skrev under?

Jag kommer att lämna över ett kontrakt till Romina Pourmokhtari och ge klimat- och miljöministern en chans att nu förtydliga att man inte under den här mandatperioden kommer att riva upp eller försvaga Sveriges klimatmål. Är du beredd att skriva under på detta, Romina Pourmokhtari?

Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Jag och hela den svenska regeringen står bakom Sveriges klimatpolitiska ramverk, Per Bolund. Alla partier i den svenska regeringen har röstat igenom Sveriges klimatpolitiska ramverk. Vi behöver inte skriva på ett sladdrigt A4 som du har stått och skrivit ut under morgonen för att bekräfta det. Jag säger detta i talarstolen. Vår statsminister säger det. Vi har röstat igenom Sveriges klimatpolitiska ramverk med stor majoritet i denna kammare.

Frågan nu är hur vi faktiskt kommer till skott, hur vi faktiskt minskar våra utsläpp. Det gör vi med mer el. Det räcker inte med vindkraft, inte på långa vägar. Vi behöver all fossilfri el vi kan få.

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

När Per Bolund själv hade ansvar för dessa frågor gick oljekraftverket i Karlshamn på högvarv. Man körde det till och med i september, en månad då Sveriges energiproduktion borde kunna stå stark.

Det är inte så vi löser detta. Om det är någon som talar med stora ord men sedan i verkligheten inte lyckas lösa det här problemet är det Miljöpartiet självt.

(Applåder)

Anf. 25 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Energifrågan debatterades i går kväll. Jag debatterar den gärna när som helst. Nu pratar vi om det stora klimatramverket, om klimatarbetet.

Det finns tyvärr starka skäl att ifrågasätta om regeringen ens kommer att klara av att stå upp för grunden i svensk klimatpolitik. Att man inte kommer att leverera de lösningar som krävs och sänka utsläppen när man gör allt man kan för att höja utsläppen är ganska självklart. Miljöministern pratar själv om samarbete i sitt anförande. Och man har valt att samarbeta med Sverigedemokraterna, som är det parti som inte står bakom klimatramverket.

Vi hör nu röster från Moderaterna som ifrågasätter om man ska stå kvar vid klimatmålen över huvud taget. Självklart börjar vi, och många med oss, ifrågasätta om det verkligen bara är ord eller om de kommer att stå upp för detta. Därför kommer jag att lämna över detta klimatkontrakt. Jag hoppas att klimatministern tar det på allvar och verkligen kan deklarerat, för alla som nu vill veta det, vad som kommer att gälla framåt. Jag tänker på alla de företag som ska göra investeringar och på alla de privatpersoner som funderar över: Vad kan jag göra för att bidra till ett hållbart samhälle? Det handlar om att ge dem en garanti: Klimatmålen kommer att stå fast. Om någonting kommer de att förstärkas, inte försvagas, som många krafter till höger nu pratar om.

(Applåder)

Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Jag förstår att Per Bolund inte vill prata om energifrågan. Jag förstår att Per Bolund hellre vill prata om det klimatpolitiska ramverket, något som jag anser att Miljöpartiet ska vara väldigt stolt över. Tidigare regeringar har arbetat fram ett stabilt ramverk som kan bidra till att Sverige rör sig framåt i detta arbete. Det är ett ramverk som denna regering arbetar vidare med.

Hur kan vi på bästa sätt få med oss också väljarna i detta arbete? Sanningen är att Per Bolund inte har med sig väljarna. Hans parti förlorade makten. Vi har nu tagit över, med en majoritet i kammaren. Och vi bedriver en klimatpolitik som inte bara ska se till att Sverige står längst fram och gör sitt jobb, utan också att vi får med oss inte bara de svenska väljarna utan också fler länder i världen. Det är bara så vi kan minska våra utsläpp och hantera klimatkrisen – genom att fler delar av världen bidrar till omställningen och minskar sina utsläpp. Detta görs allra främst genom att det finns fossilfri el som våra företag kan använda, så att de kan sälja fossilfria produkter och tjänster.

(Applåder)

Anf. 27 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Statsrådet säger att det nu finns en majoritet i Sveriges riksdag. Ja, vi har ett paradigmskifte i svensk politik. Vi har en regering som nu väljer att öka utsläppen för första gången på 20 år när vetenskapen är tydlig med att alla världens länder behöver agera här och nu för att minska sina utsläpp.

I valrörelsen sa statsministern ofta: På min sida av politiken är vi överens. Men vad regeringspartierna aldrig sa var att de var överens om att Sveriges utsläpp skulle öka.

Om inte Sverige tar ansvar, vilka krav ska vi då kunna ställa på andra länder? Nu visar EU vägen framåt, och USA storinvesterar. Det är bra. Men vad som är svårt att glädjas åt är att vi återigen verkar ha en moderatledd regering som agerar som att industrin i Sverige är basically gone.

Regeringen tillträdde för 192 dagar sedan – för över 4 600 timmar sedan. Under den tiden har vi bara sett nedskärningar i budgeten för klimat- och miljöpolitiken och med det ökade utsläpp. Det var inte den politik som klimat- och miljöministern eller hennes regeringskollegor gick till val på. Det finns inget mandat från väljarna för den politik som nu förs.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska ha kvar ledartröjan, för vi tror på och stöttar innovationskraften i våra svenska företag i den klimatsmarta industrin, som ger tiotusentals nya gröna jobb med sjysta villkor.

Den senaste IPCC-rapporten är tydlig. Det klimatpolitiska rådet är tydligt. Tydligt är även regeringens expertmyndighet Naturvårdsverket. Våra svenska företag är tydliga. Det visar de inte minst med sin debattartikel tillsammans med Världsnaturfonden i Dagens industri i dag. Det är dags att lyssna.

Anf. 28 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna i opposition utmärker sig på några sätt. För mig är det en ny upplevelse, och det är roligt att få uppleva detta. Socialdemokraterna tycker att generaldirektörer ska sitta livet ut numera. Man gillar att gnälla över regeringsunderlagets politik. Man älskar att bjuda in miljöministern till miljö- och jordbruksutskottet. Men den egna politiken står någonstans i bakgrunden, för den är inte lika närvarande. Vi ser det i alla betänkanden som vi har i miljö- och jordbruksutskottet. Det finns inte särskilt många socialdemokratiska motioner.

Nu gnäller Socialdemokraterna också väldigt mycket över att regeringsunderlaget är enigt om att kraftigt sänka reduktionsplikten. Då undrar jag: Vad har Anna-Caren Säterberg för besked att ge? Vad vill Socialdemokraterna? Ska vi se en chockhöjning av reduktionsplikten vid årsskiftet?

Anf. 29 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Vi har alltså en debatt i dag om klimatpolitiken och om hur vi ska rädda världen och de framtida generationerna. Jag hoppas, som Martin Kinnunen säger, att Socialdemokraterna är i opposition en väldigt kort stund. Jag kan inte påstå att jag gnäller vidare mycket. Däremot ställer jag relevanta frågor emellanåt, precis som ledamoten gör när han frågar mig om reduktionsplikten.

Om man sänker reduktionsplikten skulle det ge 10 kronor vid pump, sa Sverigedemokraterna före valet. Då kan vi ju se hur denna inblandning har

sett ut. Vi gjorde en kontrollstation ett år för att se hur det hade sett ut. Under den tiden hade priset vid pump varit över 28 och under 21, men reduktionsplikten hade varit densamma. Vad är det egentligen Sverigedemokraterna vill uppnå med en sänkt reduktionsplikt?

Anf. 30 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna utlovade att man skulle arbeta för lägre drivmedelspriser. Det är det vi gör. Det vi kan se, som reduktionsplikten har lett fram till, är att vi har ett betydligt högre pris på diesel i dag än vad övriga världen har. Vi har världens högsta priser. Man kan se på det senaste året. Då är det Sverige som har haft de högsta priserna i världen. Så var det inte före reduktionspliktens införande. Samtidigt har vi lägre skatt i dag på diesel än vad vi hade innan reduktionsplikten infördes. Vi har helt enkelt fått väldigt mycket högre drivmedelspriser på grund av reduktionsplikten.

Anna-Caren Säterberg svarade inte på min fråga. Avser Socialdemokraterna att arbeta för att nuvarande reduktionspliktslagstiftning ska fortgå och att vi ska få en chockhöjning av reduktionsplikten vid årsskiftet?

Fru talman! Naturvårdsverket gjorde nyligen i sin rapport ett mycket viktigt konstaterande. Klimatpolitiken måste ha acceptans från befolkningen. Det är här som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har misslyckats.

Anf. 31 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater vill att vanligt folk ska klara av klimatomställningen på ett bra sätt. Därför hade vi bland annat en tankrabatt för att se till att man skulle ha råd att tanka om man bor i Sveriges glesbygder.

Vad gäller priset tror jag att ledamoten precis som jag vet att det handlar om en svag svensk krona, att det handlar om världsmarknadspriser på olja och att det handlar om väldigt många saker. Vad jag beskrev för ledamoten Martin Kinnunen var att reduktionsplikten har varit lika men att vi har haft priser på 28 kronor ned till 21 kronor – på ett halvår.

Man måste ta in flera saker. Det här handlar också om säkerhetspolitik. Jag vill tanka mer svenskt i tanken, öka vår försörjningsförmåga och skapa fler svenska jobb.

När det gäller reduktionspliktens nivå måste väl ändå regeringsunderlaget och regeringen klara av att komma fram med ett besked om vad det är som gäller.

Anf. 32 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag har en fråga där jag tror att Anna-Caren Säterberg, Socialdemokraterna, och vi kristdemokrater är ganska eniga, och det är inom skogen.

Jag noterar hur Anna-Caren Säterberg talar varmt om skogen och det svenska skogsbruket nu. Men under de senaste åtta åren, när Anna-Caren Säterbergs parti satt i regering, var Sverige inom EU till stora delar väldigt frånvarande i skogsfrågorna. Det var likasinnade länder som skrev ministerbrev, men Sverige var inte med. Det var möten. Sverige skickade inte sin minister. Man deltog inte.

En finsk kollega ställde frågan: Var har ni varit de senaste åtta åren? Och man kan ju fråga sig varför ni inte deltog då, Anna-Caren Säterberg. Det är ju lite intressant. Men frågan inför framtiden är: Var står Socialdemokraterna egentligen vad gäller det svenska skogsbruket? Står ni för det hållbara svenska skogsbruket, eller har ni anammat EU:s syn på skogsbruk?

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 33 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Svenskt skogsbruk är enormt viktigt. Det har skapat välbefinnande och välfärd i vårt land väldigt länge. Det skapar jobb i Sveriges gles- och landsbygder. Skogen är viktig i klimatomställningen när den står och även när den avverkas för produkter. Vi står helt bakom de jämställda målen för produktion och miljö.

Nu frågar ledamoten vad vi gjorde i EU. Jag kan bara svara för mig själv. Under de tio månader som jag satt i regering startade vi tillsammans med Österrike, Finland och Slovakien – eller om det var Slovenien – Four for forest. Vi bjöd också in andra för att tillsammans driva frågor där vi hade lika tankar, för om det är något som vi vet är det att resten av Europa har avverkat sin skog men att vi har tillväxt i vår.

Anf. 34 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Skogen är en av våra största konkurrensfördelar när det gäller omställningen. Och Anna-Caren Säterberg har helt rätt i att den har skapat välbefinnande och välfärd. Det är ingen tvekan om det. Ändå noterar vi att när länder som till exempel Österrike försökte samla ett gäng likasinnade i skogsfrågor var Sverige inte med. Man kan fundera på varför Sverige valde att avstå i en fråga som är så viktig, inte minst för det ärende som vi i dag står här och debatterar, nämligen omställningen. Där är skogen helt avgörande.

Varför lämnade den svenska regeringen walkover – okej, det var innan Anna-Caren Säterberg blev minister – i dessa så viktiga frågor?

Anf. 35 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna har aldrig lämnat walkover i några skogsfrågor. Däremot har vi nu en regering som först gick ut i november med rubriken att man hade räddat svenskt skogsbruk och klimatet för att sedan i mars, då det enligt Sverigedemokraterna hade skett någon förhandling, säga att man inte fick det man ville så man fick avstå. Vid sidan av det har vi svensk skogsindustri som säger: Hur ska ni kunna förhandla om saker när ni är ordförande men väljer att avstå från att rösta när det gäller LULUCF.

Vi har nog lite olika syn på hur man påverkar i EU på bästa sätt. Men det enda jag kan säga är att Finland och Sverige har haft ett jättetätt samarbete i skogsfrågor under hela tiden som vi haft en socialdemokratiskt ledd regering just för att vi är så lika.

Anf. 36 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Anna-Caren Säterberg för att hon som enda företrädare tydligt sa i sitt anförande att Socialdemokraterna kommer att stå bakom det klimatpolitiska ramverket och klimatmålen.

Jag är väldigt glad och stolt när jag tänker tillbaka på allt som Socialdemokraterna och Miljöpartiet tillsammans åstadkom i regering. Det var inte de bästa förutsättningarna när vi hade en majoritet i riksdagen som gärna försökte spolia alla möjligheter, som när de fick chansen alltid drog ned på miljöbudgeten i stället för att satsa framåt.

Klimatpolitiska rådet konstaterar att redan 2022, efter det att Miljöpartiet hade lämnat regeringen, tappade klimatpolitiken styrfart. Socialdemokraterna gick fram med pausad reduktionsplikt, ökade fossilsubventioner och en budget som innebar stora nedskärningar på miljöområdet.

Jag vill ändå lämna över ett kontrakt och hoppas på att Socialdemokraterna om eller kanske när regeringen kommer med ett förslag om att försäkra klimatmålen står fast och inte kommer att rösta för försämrade klimatmål.

Anf. 37 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Det är helt sant att det var mycket som hände, och naturligtvis mycket på Miljöpartiets initiativ, som gör att världen nu tittar på oss. Vi har nu det klimatpolitiska ramverket och klimatlagar, och vi sätter upp klimatmål. Det har säkert även varit en inspiration i de förhandlingar som sedermera har skett i EU. Som Per Bolund säger ställde sig sju av åtta partier bakom klimatmålen, trots att regeringen inte hade majoritet i Sveriges riksdag.

Nu har vi en regering som har majoritet i Sveriges riksdag, och då ser vi för första gången på 20 år att man lägger fram budgetar som helt enkelt ökar utsläppen. Det är inte vad världen behöver höra, och det är inte heller vad Sverige som ansvarsfull nation ska göra.

Anf. 38 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Det bådär gott, för med en ny regering som har mer kraft finns det förutsättningar att inte bara komma överens om målen utan att göra allt som krävs för att vi ska uppnå dem, att minska utsläppen så snabbt som krävs och göra det som vi var överens om i regeringsställning, att göra Sverige till världens första fossilfria välfärdsland.

De olyckskorpar som kraxade väldigt högt när vi tog fram ramverket, där vi satte bland världens högsta klimatmål, sa att det skulle gå ut över konkurrenskraften och kosta jobb, att investeringar skulle gå till andra länder. Nu är det väldigt lätt att se att det blivit precis tvärtom. Det är ju till Sverige som investerarna söker sig, i alla fall fram till nu när osäkerheten sprider sig om vart Sverige ska med den nya regeringen. Det är detta som den stora konkurrensen internationellt kommer att handla om i framtiden. Joe Biden har nu många miljarder i subventioner till just de gröna industrierna.

Jag kommer att lämna över kontraktet och hoppas att Socialdemokraterna står fast vid att klimatsamverkan är grunden för svensk konkurrenskraft och en stark arbetsmarknad.

Anf. 39 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Tack, jag tar emot kontraktet. Om det ska undertecknas blir det säkert av någon viktigare än jag.

Anf. 40 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! För bara sex månader sedan var det en socialdemokrat som var Sveriges klimatminister. Hon sa att hon inte skämdes när Socialdemokraterna förde en politik för att sänka bränslepriserna och bränsleskatterna. Man gick sedan till val på att sänka bränsleskatterna och bromsa reduktionsplikten. Detta var uttalanden som kom från många socialdemokratiska företrädare.

Till skillnad från Socialdemokraterna för vi nu en politik som går ut på att Sveriges utsläpp ska ned hela vägen till noll 2045, något som Socialdemokraternas klimathandlingsplan inte var på väg att lyckas med. Det ska ske genom att vi ersätter bensinen med fossilfri elektricitet.

Jag undrar väldigt nyfiket: Vad tycker Socialdemokraterna nu? Har man ändrat sig när man inte styr? Vill man plötsligt inte längre bromsa reduktionsplikten, eller vad är det som faktiskt gäller?

Anf. 41 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Jag skulle snabbt vilja slänga tillbaka att statsrådet gärna får svara på mina två frågor som hon inte svarade på, nämligen frågorna om Klimaträttsutredningen och Miljöprövningsutredningen som är färdigremitterade och ligger klara i statsrådets byrålåda. När kommer förslag gällande dessa utredningar till Sveriges riksdag? Dessa utredningar kan faktiskt på riktigt se till att vi får fart på utbyggnaden av mer el.

Det är riktigt att vi gjorde en kontrollstation för att se över reduktionsplikten. Vi mildrade också kostnaderna genom en skattesänkning vid pump. Men detta var tillfälliga åtgärder. Och det är ingenting som diskuteras nu i regeringen och i regeringsunderlaget, det vill säga om reduktionsplikten ska vara på noll procent, som Sverigedemokraterna driver och med flaggan i topp hoppas vinna. Eller hur stor ska reduktionsplikten vara? Detta svar väntar vi alla på, statsrådet.

Anf. 42 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Den frågan var det svårt att ge ett svar på. Men jag noterar även att ledamoten Säterberg nu sa mer el, inte mer förnybar el. Kanske är det en metod att även tipsa er partiledare om så att man slipper svara på frågan om det är ja till kärnkraft eller nej till kärnkraft – förnybart eller fossilfritt.

Den här regeringen vann valet mycket tack vare energifrågan. Vi vann valet för att väljarna såg att elräkningarna som följer när socialdemokratiska regeringar styr blir väldigt höga. Kanske såg några också alla utsläppare som väntar på att få sluta släppa ut men behöver mer el. Vi vann valet för att svenska väljare vill ha kärnkraft. Men vad vill Socialdemokraterna?

Till och med IPCC kan konstatera att kärnkraften är viktig för att klara av klimatomställningen. Men vad vill Socialdemokraterna? Kärnkraft – ja eller nej?

Anf. 43 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Jag kan inte förstå varför det är så svårt att prata om dessa utredningar och remissvar som finns och som kan se till att vi bygger ut mer och får till mer energi och en industri som växer. Varför är det så svårt att svara på den frågan? Nu har jag ställt den fyra gånger.

Varför jag sa förnybar el är för att industrin skriker efter det. De vill ha den nu. Och då är det vindkraft de vill ha. Det var därför som jag pratade om förnybar el. Industrin vill ha den snabbt på plats.

Sedan vet naturligtvis Romina Pourmokhtari att vi står bakom den energiöverenskommelse som vi tillsammans slöt en gång i tiden, det vill säga att man faktiskt kan bygga ut kärnkraften på de platser där den redan har funnits. Det har vi inte haft någon annan åsikt om. Det är verkligen en icke-fråga. Frågan är: Hur tänker Romina Pourmokhtari se till att vi faktiskt får mer energi? Det räcker inte med retorik.

Anf. 44 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Klimatet är en global fråga. Svensk politik bör också inse detta och bör i regel också omfattas mer av nationalism. Men på just klimatområdet bör vi inte ha en politik som kännetecknas av nationalism, eftersom nationsgränser aldrig kommer att kunna existera när det handlar om växthusgaser.

Fru talman! Nyckeln till att minska utsläppen är åtgärder som gör skillnad i så många länder som möjligt. Sverige har givetvis en roll att spela, men den kommer aldrig att bli så betydande som vi skulle önska. EU har en större roll att spela. Den kommer kanske att ligga strax under en tiondel av utsläppen, om man tittar på EU:s nivå. Men länder som Kina, USA, Indien och inom kort även Ryssland kommer enskilt att släppa ut mer växthusgaser än vad hela Europa gör. Detta betyder att arbetet måste fortsätta globalt. Vi måste uppmuntra länder att införa pris på utsläpp. Vi behöver också jobba vidare inom EU, och vi behöver se över hur vi nationellt kan bidra på bästa sätt nu när i princip alla utsläpp omfattas av styrmedel och regleringar på EU-nivå.

Fru talman! Naturvårdsverket kom nyligen med en rapport som ska fungera som underlag till den kommande klimathandlingsplanen. Jag tycker att denna rapport innehåller mycket intressant. Två saker tycker jag är viktiga att peka på. Naturvårdsverket slår fast att möjligheten att minska utsläppen till 2045 aldrig har sett bättre ut än i dag. Det borde alla tycka är ganska positivt. Naturvårdsverket slår även fast att klimatpolitiken behöver folklig förankring och legitimitet. Detta har Naturvårdsverket inte tydliggjort på ett sådant sätt tidigare. Det understryker också behovet av Tidöavtalet och den förändring som vi fått i svensk politik.

Anf. 45 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Här i Sveriges riksdag har en stor majoritet i god demokratisk ordning fattat beslut om Sveriges klimatmål. Ett av dem är etappmålen för inrikes transporter, där utsläppen ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. Transporter och även industrin står för en stor del av Sveriges utsläpp. Industrin som ställer om ropar högt efter mer energi och att det ska gå snabbt, vilket gör att de ropar efter vindkraft.

Samtidigt hör vi den sverigedemokratiska ledningen säga nej till all ny vindkraft. Den säger även att de befintliga vindkraftverken ska monteras ned.

Mina frågor till ledamoten är: Hur tänker Sverigedemokraterna att klimatmålen ska nås om industrin inte snabbt får tillgång till mer el så att det finns förutsättningar att ställa om? Och hur tänker Sverigedemokraterna

Anf. 46 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Tidöavtalet är tydligt. Vi ska satsa på fossilfri energi. Vi måste påbörja nybyggnation av leveranssäker kärnkraft. Vi måste också få till stånd betydligt bättre regelverk så att tillståndprocesserna inte tar decennier. Vi måste bibehålla det lokala inflytandet när det byggs fossilfri energi lokalt, exempelvis vindkraft. Det står Sverigedemokraterna tydligt upp för. Vi måste ha ett lokalt inflytande. Kommunerna måste ha rätt att säga nej. Men kommunerna ska även ha rätt till ersättning. Detta är vi överens om i regeringsunderlaget. Exakt vilka konsekvenser detta får för utbyggnaden av vindkraft återstår att se. Men grunden är att tillståndprocesserna ska vara enkla och att man också ska kunna få ersättning lokalt.

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 47 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Fru talman! Ibland är det lite förvirrande när samma parti pratar så olika språk när det gäller samma fråga. Men jag tackar för detta besked från Martin Kinnunen och hoppas att det är det som gäller just nu i alla fall.

Jag ställde en fråga som Martin Kinnunen kanske kan svara på bättre än vad statsrådet kan, nämligen frågan om det som ligger i statsrådets skrivbordslåda. Två bra utredningar har gjorts för att snabba på för industrins omställning och för att vi ska kunna bygga ut energiproduktionen i snabbare takt. Dessa utredningar har remitterats och är klara. Vissa av förslagen går att lägga fram direkt för att industrin verkligen efterfrågar dem. Det är femte gången i denna debatt som jag ställer frågan. Kanske Martin Kinnunen har ett bättre svar, eftersom jag inte verkar kunna få svar från statsrådet.

Anf. 48 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Jag vet att det pågår ett väldigt bra arbete med dessa frågor i Regeringskansliet. Jag vet också att delar av dessa utredningar har gott stöd från alla partier och säkerligen kommer att genomföras. Men det är inte tillräckligt. Vi behöver göra mer. Det är därför som det behöver pågå ett arbete i Regeringskansliet mellan samarbetspartierna.

Fru talman! Anna-Caren Säterberg hade också frågor kring klimatmålen. Denna fråga går egentligen tillbaka till 2009, 2010, 2011, 2012 och 2013 – delvis strax före Sverigedemokraternas första mandatperiod i riksdagen. Vi bjöds inte in till Miljömålsberedningen från början, vilket är förstärkt eftersom vi inte satt i riksdagen då. Men vi bjöds inte heller in senare, så vi fick inte vara med och förhandla om klimatpolitiken med de andra partierna.

Sedan dess har vi haft två miljömålsberedningar där vi har förhandlat klimatpolitik och annan miljöpolitik med andra partier. Det har gått bra. Det jag skulle vilja se är en ny miljömålsberedning som, mot bakgrund av vad som händer i vår omvärld och i EU, tittar på målen igen och ser om det går att förbättra detta ytterligare. Vi är gärna med i en sådan process.

Anf. 49 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Ja, där kom det – precis det som är anledningen till att jag överlämnar ett kontrakt till alla partier i riksdagen. Det handlar om att säkerställa att man inte river upp grunden för svensk klimatpolitik.

Martin Kinnunen säger helt öppet att han vill riva upp den grunden. Han vill förändra ramverket. Han vill – såklart, eftersom han representerar Sverigedemokraterna – försvaga ramverket. Det är nämligen det Sverigedemokraterna har ägnat sig åt ända sedan de bildades och inte minst sedan de kom in i riksdagen. Varje gång de har haft möjlighet har de föreslagit försvagningar och borttagande av klimatpolitik, men de har inte lagt till någonting.

Det är dock aldrig för sent. Man kan inte ge upp hoppet utan måste ändå hoppas på att människor, även partiföreträdare för andra partier, kan ta till sig av ny kunskap när Sveriges största företag nu skriver på Dagens industris debattsida att radikala utsläppsminskningar i nutid – man betonar *i nutid* – är den enda möjligheten att klara Parisavtalets mål. Man skriver: ”Om klimatomställningen skulle bromsa in drabbas vi och många andra svenska företag hårt.”

Är Martin Kinnunen beredd att skriva under kontraktet och faktiskt ställa sig bakom de svenska klimatmål som företagen vill se uppnådda?

Anf. 50 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Tack för detta fantastiska erbjudande, Per Bolund! Vi kommer dock inte att skriva på något kontrakt här i dag.

Som jag sa tidigare har Sverigedemokraterna förhandlat klimatpolitik och havs- och miljöpolitik med de andra partierna i Miljömålsberedningen, och vi har kommit överens. Vi har kommit överens om förslag till nya klimatmål, också tillsammans med Miljöpartiet, och det är förslag som jag tycker blev ganska bra – dock väldigt komplexa, krångliga och kanske svåra att genomföra i praktiken. Men när det gäller utgångspunkten, att vi kan jobba med vår export och minska de konsumtionsbaserade utsläppen, har vi i grunden en samsyn.

Vi bör se över de klimatpolitiska målen när vi nu närmar oss slutdatumet för vissa av dem. Extremt mycket har hänt; i princip alla utsläpp vi har i Sverige omfattas av EU-regelverk i dag. Så var det inte tidigare. Hur undviker vi att utsläpp flyttar runt i Europa i stället för att minska totalt sett? Det finns mycket att göra på det området.

Anf. 51 PER BOLUND (MP) replik:

Fru talman! Martin Kinnunen missar inte en chans att fortsätta förvilla i och förvanska miljödebatten. Till exempel hänvisar Martin Kinnunen nu till EU, men när Sverigedemokraterna röstar i EU röstar man emot klimatmålen. Man röstar emot alla de åtgärder som skulle minska utsläppen på EU-nivå. Här i Sverige säger man alltså att man ska jobba internationellt, och internationellt säger man att man inte ska jobba alls.

I debatten ägnar man sig hela tiden åt att säga att det inte spelar någon roll vad vi gör i Sverige – att vi är så små att det inte gör någon skillnad om Sverige agerar eller inte. Detta ligger helt enkelt inte i linje med vad vetenskapen säger. Varje kilo utsläpp spelar roll. Alla insatser behövs. Vi är i ett akut nödläge, och alla behöver göra mer. Det säger även IPCC, FN:s klimatpanel, som Martin Kinnunen brukar säga att han står bakom. Men

han står inte bakom det som är den svenska uttolkningen av IPCC:s besked, det vill säga det klimatramverk som sju av åtta partier har ställt sig bakom.

Jag kommer envist att lämna över mitt kontrakt, och jag hoppas att Martin Kinnunen faktiskt gör jobbet och vill ompröva sin inställning när han ser att läget är så allvarligt som det är.

Anf. 52 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Som politiker måste man kunna hålla flera bollar i luften samtidigt.

Vi har haft en diskussion kring hur vi ska utforma de klimatpolitiska rättsakterna inom ramen för Fit for 55, och där har hela riksdagen varit kritisk mot massor av saker. Vi har förbudet mot förbränningsmotorer, där riksdagen ville behålla lågutsläppsfordon så att man kan fortsätta köra bilar på exempelvis biogas. Det förbjuder EU, och det tycker flertalet partier i riksdagen egentligen är dåligt. Man tycker helt enkelt inte att den rättsakten är bra. Det var det som stod i den samlade svenska ståndpunkten i den faktagruppmemorier som kom från regeringen, som även Miljöpartiet var en del av.

Vi är alltså många här i kammaren som har varit djupt kritiska mot EU:s klimatpolitik. Samtidigt tycker alla i kammaren att man ska jobba med EU:s utsläppshandelssystem för att minska utsläppen. Det är ett effektivt sätt att minska utsläppen och ett fantastiskt bra verktyg. Sedan är frågan vilken nivå man ska lägga det på, och där har vi haft ett annat förslag än vad exempelvis Per Bolunds parti har haft.

Anf. 53 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Det svenska näringslivet leder omställningen inte bara i Sverige utan i världen. Man bidrar genom att sälja rena produkter och rena tjänster runt om i vår värld och bidrar till minskade utsläpp. Det är fantastiskt vad man lyckas med – och man gör det med vinst. Man visar att den svenska ekonomin kan växa samtidigt som våra utsläpp minskar. Detta är en fantastisk utveckling och en grund för företag att agera på som vilar på marknadsekonomi och liberala principer.

Nu önskar man sig dock mer vindkraft. Jag är glad att vi godkände Kriegers flak; på 120 dagar lyckades regeringen göra lika mycket som den förra regeringen gjorde under åtta år och godkänna en stor havsvindkraftspark. Den ger 2,7 terawattimmar per år – massvis med ren el.

Vi har ett avtal som säger att vi vill ha vindkraft och att den har en viktig plats i energimixen. Vi vill ha mer kärnkraft och mer fossilfri energi. Om Sverigedemokraterna fick bestämma själva, skulle de då vilja ha mer vindkraft?

Anf. 54 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Som miljöministern konstaterar har vi ett samarbete kring dessa frågor, och vi behöver mer fossilfri energi.

Från Sverigedemokraternas sida kan jag bara konstatera att vi inte vill att rikspolitiken ska vare sig subventionera eller förbjuda vindkraft. Vi har svensk lagstiftning som bör förenklas. Vi har kommuner och kommuninvånare som ska kunna bestämma över sina liv och sin vardag, och de ska kunna få den kompensation och ersättning som krävs.

Vad förenklingarna av lagstiftningen sedan leder fram till får vi se. Om någon kommun vill bygga vindkraft och kommuninvånarna går ut och demonstrerar och verkligen vill ha vindkraftverken har vi absolut inte för avsikt att försöka förhindra dem från att få vindkraftverken – om nu någon också vill bygga dem.

Anf. 55 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Fru talman! Det är onekligen så att särbehandlingen, det vill säga att olika partier har bestämt vilket energislag de gillar och sedan hjälpt det energislaget, har varit skadligt för Sverige och skadligt för klimatarbetet. Därför är det viktigt att vi skapar en jämn spelplan och inte särbehandlar vare sig vindkraften eller andra energislag och på ett dåligt sätt bygger upp ett system som blir lite skört.

Om det handlar om den lokala acceptansen, som ledamoten Kinnunen påpekar, och att folk inte vill ha vindkraft på sin lokala mark – kan man då överväga saken om jag lyckas hitta en modell för ökad lokal acceptans, kanske lik de modeller som Sverigedemokraternas danska systerparti har ställt sig bakom och tyckt är okej? Är det den lokala acceptansen som är problemet och inte själva vindkraften? Säg att vi hittar en modell som ökar den lokala acceptansen – är Sverigedemokraterna då villiga att överväga en sådan modell för mer vindkraft?

Anf. 56 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Romina Pourmokhtari för frågan.

Sverigedemokraternas linje har under lång tid varit att all kommersiell verksamhet egentligen ska betala kommunal skatt. I dag har vi en statlig fastighetsskatt, och vi tycker att pengarna ska gå tillbaka till region och kommun oavsett om det handlar om en vindsnurra eller en Coopbutik. Vi är alltså positiva till sådana åtgärder. Vi vill som sagt inte ha en statlig politik som subventionerar eller förbjuder olika energislag.

Samtidigt måste man ur ett systemperspektiv kunna problematisera vad det leder fram till om vi har väldigt mycket väderberoende energi. Det medför samtidigt systemkostnader i utbyggnaden av nät. Om det byggs mer väderberoende energi är det alltså viktigt att det finns leveranssäker energi – och kanske behöver även vattenkraften leverera ännu mer. Systemperspektivet är viktigt här.

Anf. 57 HELENA STORCKENFELDT (M):

Fru talman! Jag ska vara övertydlig: Moderaterna står bakom de högt uppställda klimatmålen. Det har vi gjort, och det fortsätter vi att göra.

Klimatkrisen är vår tids stora utmaning, men även i kristider bör huvudet hållas kallt. Effekt och resultat måste få stå i fokus. Om vi ska klara omställningen krävs ett konkurrenskraftigt näringsliv, mycket mer ren el och en acceptans för klimatpolitiken.

Frågan är inte enkel. Det räcker inte med de mest bekväma åtgärderna, som låter slagkraftiga och kanske känns bra i magen. Tyvärr finns ingen quickfix. Klimatkrisen är en global fråga som Sverige måste hantera både nationellt och globalt.

Fru talman! Vi ska fullgöra våra åtaganden i EU och leva upp till vår del i Parisavtalet, men vi har också möjlighet att bidra på ett mycket större plan. När andra länder bygger nya kolkraftverk och ökar sina utsläpp måste

vi visa på alternativet. Sverige ska vara det land i världen som visar att den gröna omställningen är en konkurrensfördel som gynnar tillväxten i landet och som skapar jobb och välbefinnande.

Att ställa om till fossilfritt ska vara eftersträvarsvårt och inte kännas som ett straff. Klimatreformen måste därför utformas på ett sätt som vinner acceptans och som känns rimligt. Omställningen ska vara någonting som är bra för svenska hushåll och företag – det är avgörande för huruvida vi lyckas få andra länder att följa efter eller inte.

Klimatfrågan kräver ett stort och långsiktigt arbete. Jag är hoppfull om att vi kommer att lyckas, men vi kan inte backa in i framtiden. Jag är övertygad om att den enda vägen ut är framåt.

Anf. 58 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag har ibland lite svårt att veta vad Moderaterna vill. Ledamoten skrev efter valet en debattartikel som var ungefär som hennes första anförande här och handlade om att Sverige borde använda sina resurser till att investera i klimatprojekt i andra länder och därigenom åstadkomma större utsläppsminskningar än på ett nationellt plan.

Detta sa även Jimmie Åkesson före valet. Han sa att en insats som på riktigt hade gjort nytta hade varit att ta hela Sveriges klimatbudget, skicka den till Kina och säga att de måste minska utsläppen med pengarna.

Ledamotens partiordförande, tillika statsministern, hävdade dock före valet i en intervju i Svenska Dagbladet att han inte håller med Jimmie Åkesson. Ulf Kristersson sa att han tycker att det som Sverige gör har stor betydelse. Han hade svårt att se motsättningen i att Sverige, som förvisso är en liten del av världen, drar sitt strå till stacken på sin plätt på jorden och är ett föredöme i världen.

Vad är då Moderaternas klimatpolitik? Är det ledamotens eller statsministerns?

Anf. 59 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag tror att Sverige har en stor möjlighet här. Vi kan vara ett grönt föregångsland. Vi kan gå före, men då ska det göras på rätt sätt. Vi måste gifta ihop tillväxt med högt ställa klimatambitioner. Dessa saker måste gå hand i hand för att vi ska lyckas vara ett grönt föregångsland.

Detta utesluter inte internationella klimatinvesteringar. Där tror jag att vi kan göra enorm nytta. Vi har plockat de lägst hängande frukterna i Sverige. Det kommer att krävas otroliga resurser för att få ned utsläppen till noll. Därför tror jag att det kommer att behövas både och.

Detta är en enorm fråga, och vi måste tänka ur ett systemperspektiv. Sverige ska vara ett grönt föregångsland genom att få andra länder att följa efter, men Sverige ska också lägga pengarna på rätt plats.

Anf. 60 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Sveriges stora företag skrev en debattartikel i dag om just svenska investeringar och hur mycket de är på tårna och vill bidra.

I den intervju i Svenska Dagbladet som jag nämnde sa statsministern att Sverigedemokraterna och Moderaterna tycker olika i några frågor och att klimatet är en. Han såg framför sig att samarbeta med andra partier när det gäller klimatpolitiken.

Statsministern sa så här: Den stora skillnaden är att Sverigedemokraterna över huvud taget inte är med på klimatmålen. De ställer sig bredvid den övergripande målsättningen, och det gör verkligen inte vi.

Ulf Kristersson sa att detta inte är någon liten fråga för honom. Det är ju verkligen inte en liten fråga, utan det är en av vår tids stora ödesfrågor.

Min fråga till ledamoten är: Hur tänker Moderaterna agera? Är det som finansministern sa om klimatmålen efter valet, alltså ”När vi dem inte så när vi dem inte”? Statsministern lovade före valet att klimatpolitiken var för viktig och att han ville söka samarbete med andra partier.

Anf. 61 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Klimatfrågan är viktig – det står alla i denna kammare bakom, och detta gäller också i regeringssamarbetet. Den är otroligt viktig, och det är därför vi måste satsa på en politik som gör nytta på riktigt.

Den tidigare regeringen satt i åtta år med Socialdemokraterna i spetsen. Deras klimatpolitik ledde till ett nedmonterat energisystem, slösade skattemedel och klimatångest. Vi tror inte att det är vägen framåt. Jag tror, precis som Ulf Kristersson har sagt om och om igen, att klimatfrågan är för viktig för att hanteras på det sättet. I grunden är det en energifråga. Där bär Socialdemokraterna ett stort ansvar.

Jag ser fram emot att få arbeta vidare med dessa frågor. Jag hoppas att Anna-Caren Säterberg känner ett ansvar även i energifrågan.
(Applåder)

Anf. 62 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Vi har hört här att regeringen ser elektrifieringen som en viktig grund för klimatomställningen, och då behövs det mer elproduktion i Sverige. Industrin och näringslivet behöver tillgång till grön el för att inte halka efter. Både energiministern och statsministern säger att det behöver byggas betydligt mer vindkraft.

Trots detta är det regeringspartierna i kommunerna – de som styr, främst moderater och kristdemokrater men också sverigedemokrater – som är de som stoppar mängder av vindkraft runt om i Sverige. Värst är det i södra Sverige, där behovet av ny elproduktion är som störst. Energiforskningen visar att en enda stor havsbaserad vindkraftspark skulle kunna sänka elpriset radikalt, men trots detta fortsätter många kommuner att säga nej. Det är att döma södra Sverige och näringslivet till höga elpriser i decennier framöver.

Här räcker det inte att vara hoppfull, utan här behövs det handling. Min fråga till ledamoten är: Hur ska vi nå klimatmålen för 2030 när Moderaterna själva stoppar utbyggnaden av ny elproduktion?

Anf. 63 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! När ledamoten Stina Larsson säger ”grön el” hoppas jag att hon menar fossilfri el, för det är ju det som kommer att behövas. Vi kommer att behöva alla kraftslag som vi kan få tag på, och det ska göras så fort som möjligt. Detta är dock, som sagt, ett långsiktigt projekt som också måste få vara det. Har man inte det långsiktiga perspektivet går det ofta lite snett.

Jag hoppas att även Centerpartiet känner ett ansvar för hanteringen av det svenska energisystemet. Högst upp på vår agenda just nu står att återuppbygga det. Allra helst hade vi inte velat lägga energin där, men tyvärr måste vi nu lägga energin på att återuppbygga Sveriges energisystem – Sveriges fossilfria energisystem.

Många partier står bakom ett nej i kommunerna. Jag tror att det handlar om acceptans, vilket har lyfts fram tidigare i debatten.

Anf. 64 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Vi har väldigt lite tid på oss för att nå klimatmålen till 2030 – det är bara sju år kvar dit. Det är klart att vi behöver långsiktighet, långsiktiga investeringar och satsning på ny produktion. Jag förstår att ledamoten syftar på kärnkraft, men det tar väldigt lång tid. Det är ju i dag tillåtet att bygga ny kärnkraft, och det har det varit det senaste decenniet.

För att vi ska få snurr på detta och nå målen de närmaste åren måste vi ha nya investeringar i vindkraft. Problemet är att det tar mycket längre tid och är betydligt dyrare att satsa på andra alternativ.

Jag upprepar därför min fråga. Hur ska vi nå klimatmålet för 2030 när ni stoppar den snabba utbyggnaden av vindkraft?

Anf. 65 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag tror att ledamoten har missförstått de kommunala nejen, som utgår från det kommunala vetot. Det handlar om en lokal acceptans, och den ska såklart öka. Moderaterna vill se att kommunerna omfamnar vindkraften i framtiden. Vi är för alla fossilfria kraftslag, inklusive vindkraften. Punkt. Sverige kommer att behöva väldigt mycket mer vindkraft, och det står vi bakom.

(Applåder)

Anf. 66 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Helena Storckenfeldt för att hon i ord säger att Moderaterna står bakom klimatramverket. Samtidigt är det viktigt när det handlar om lagstiftning att man inte bara säger det utan också gör det lagen kräver. På Moderaternas hemsida kan man i dag läsa att upprätthållandet av lag och ordning är en av statens kärnuppgifter. Det låter bra, men det verkar inte gälla klimatpolitiken.

I klimatlagens 2 § 4 kap., som en bred majoritet i riksdagen har ställt sig bakom, kan man läsa att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som vilar på vetenskaplig grund och baseras på relevanta tekniska, sociala, ekonomiska och miljömässiga överväganden. Jag vet inte vilken vetenskap som pekar på att man i ett klimatnödläge kan öka utsläppen kraftigt, vilket regeringens politik leder till.

Låt mig därför upprepa min fråga. När Sverigedemokraterna tydligt även i denna debatt säger att de vill riva upp målen och när Christofer Fjellner, som moderaterna har utsett till att se över miljöpolitiken, säger att man öppnar för att slopa klimatmålen, kommer Moderaterna att stå bakom klimatramverket och inte försvaga det eller riva upp det under mandatperioden?

Anf. 67 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Låt mig vara ännu tydligare, eftersom det tydligen inte räckte med det jag sa i talarstolen. Moderaterna står bakom klimatmålen. Det gör vi i dag, i morgon och framöver.

Vi måste fokusera på det som gör störst nytta för klimatet både här och nu och långsiktigt. Jag skulle därför vilja att vi höjer blicken i klimatdebatten. Det handlar inte enbart om vad som sker inom Sveriges gränser, utan sist jag kollade handlar IPCC-rapporten om det globala klimatet. Det handlar alltså om hur Sverige kan bidra på global nivå. Vi ska ha ett konkurrenskraftigt näringsliv som kan bidra med nya innovationer och med ny grön teknik så att vi på riktigt kan göra global nytta.

Anf. 68 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Om man vill att näringslivet ska kunna sätta Sverige i framkant och göra global nytta är det bra att lyssna till vad näringslivet säger. Ett förslag är att läsa Dagens industris debattsida i dag, där de största svenska företagen säger att en nedmontering av klimatpolitiken, vilket regeringen faktiskt gör, är att göra svenska företag en otjänst och minska konkurrenskraften.

Den regering Helena Storckenfeldt företräder har också inlett ett samarbete med det parti som inte står bakom det svenska klimatramverket och klimatlagen, nämligen Sverigedemokraterna. De har gång på gång getts veto i regeringens arbete. Moderaterna gick till val på att elbilsbonusen skulle vara kvar. Men Sverigedemokraterna ville ta bort den, och nu är den borta. Moderaterna och de andra regeringspartierna gick till val på att reseavdraget skulle göras om så att det skulle bli avståndsbaserad i stället för att vara en fossilsubvention. Men Sverigedemokraterna var emot, och de fick igenom sin vilja.

Hur ska vi kunna lita på att Moderaterna inte viker ned sig även när det gäller klimatlagstiftningen?

Anf. 69 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! I grunden är miljöfrågan en energifråga, och här bär Miljöpartiet ett stort ansvar för den otroligt dåliga hanteringen av vårt energisystem. Sverige lyckades sänka utsläppen från 70-talet och framåt tack vare sin fossilfria energimix av vattenkraft i norr och kärnkraft i söder. Men den har man nedmonterat. Nu måste den åter byggas upp, vilket är ett otroligt stort arbete. Men att det måste göras är vi eniga om i regeringen och i regeringssamarbetet.

I sin förra replik sa Per Bolund att det handlar om vad man gör, inte bara vad man säger. När det gäller det kontrakt Per Bolund lägger fram kommer jag inte bara att säga att jag står bakom klimatmålen utan även göra det.

(Applåder)

Anf. 70 KAJSA FREDHOLM (V):

Herr talman! Klimatomställningen behöver vara rättvis för att kunna genomföras. Det visar forskningen. Som det ser ut i dag är det låg- och medelinkomsttagare som släpper ut minst växthusgaser i Sverige. De med högre inkomster släpper ut mer, och den rikaste procenten i Sverige har till och med ökat sina utsläpp dramatiskt.

För att omställningen ska accepteras behöver den vara rättvis. Det är förorenaren som ska betala mest. Det är de som släpper ut mest som behöver göra de största utsläppsminskande förändringarna. För detta krävs en systemförändrande politik.

Det är självklart att samhällets åtagande i klimatpolitiken behöver öka, inte minska. Det går heller inte att komma ifrån att det krävs stora statliga investeringar. Elproduktion och överföringskapacitet behöver öka dramatiskt, och vi behöver ställa om bilparken. Vi behöver satsa mycket mer på kollektivtrafik och järnväg. Vi vet att våra bostäder behöver bli mer energieffektiva, och vi behöver satsa stort på naturbaserade lösningar.

Med Vänsterpartiets klimatpolitik blir framtiden bättre för det stora flertalet. Det skulle bli bättre bostäder och trevligare boendemiljö, billigare och bättre kollektivtrafik och billigare el. Omställningen skulle även ge fler välbetalda jobb. Listan kan göras lång med de livsstilsförbättringar som vår klimatpolitik skulle innebära.

Anf. 71 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Herr talman! För inte alltför länge sedan hade vi en valrörelse, och då var det intressant att beskåda Vänsterpartiet. Den klimatpolitiska talespersonen försvann, och in kom Nooshi Dadgostar i olika hjälmar och åkte runt och talade om billigare drivmedel. Ledamoten Fredholm nämnde en massa saker som skulle bli bättre, men hon glömde de billigare drivmedlen. Nooshi Dadgostar sa att det skulle kosta max 18 kronor litern, och skatter och avgifter skulle anpassas. Nooshi Dadgostar sa också att reduktionsplikten över huvud taget inte bidrar till hållbarhet.

Nu är valet avslutat, och man kanske vänder blad och inte tycker samma sak. Men hur ska drivmedelspriset ned till 18 kronor menar Fredholm? Och reduktionsplikten, som inte bidrar till hållbarhet, vill Vänsterpartiet ta bort den?

Anf. 72 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Det var ett förslag om tillfälligt sänkta drivmedelspriser som vi lade fram. Det gäller inte längre.

Vad gäller reduktionsplikten är det svårt att säga vilken nivå den behöver ligga på. Men det kommer vi att återkomma till i samband med höstens proposition.

Det är intressant att SD alltid pratar om sänkta bensinpriser eftersom ni lovade en sänkning på 10 kronor men åstadkommer max 1 krona. Jag undrar vad era väljare kommer att tycka om det.

Sverigedemokraterna är ju det enda parti som inte har ställt sig bakom Sveriges klimatmål.

Anf. 73 MARTIN KINNUNEN (SD) replik:

Herr talman! Det Nooshi Dadgostar talade om var ju faktiskt inte en tillfällig åtgärd, utan att åtgärden nu skulle få större effekt eftersom man var längre från 18 kronor. Hon nämnde just 18 kronor. Sverigedemokraterna talade mycket riktigt om tillfälliga åtgärder för att sänka priset nedåt med 10 kronor när vi hade drivmedelskostnader på ungefär 28. Men jag tror att våra väljare nästa år kommer att märka att priset på dieseln kommer att ha minskat till omkring 18 kronor. Vi kommer nog att se priser som är

10 kronor lägre under nästa år. Det ska förhoppningsvis kunna göra en hel del människor i vårt avlånga land väldigt nöjda.

Jag tycker att det är intressant hur Vänsterpartiet kommunikativt fokuserade på landsbygdsgrupper. Man talade om att sänka drivmedelskostnader, och man talade om att reduktionsplikten över huvud taget inte var hållbar, vilket borde leda till att man vill avskaffa den. Håller Kajsa Fredholm med Dadgostar om att reduktionsplikten inte är hållbar?

Anf. 74 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Jag skulle i stället vilja fråga Sverigedemokraterna varför man har varit med och tagit bort förslaget om ett resebidrag som inte bara gynnade bilister. Det är ju något som hade varit väldigt viktigt för lands-
ortsbefolkningen. Jag vill också fråga varför Sverigedemokraterna inte vill satsa mer på kollektivt åkande och på järnvägstrafik. Det finns så mycket mer än att sänka drivmedelspriser som behöver göras för att komma åt klimatförändringarna i klimatkrisen.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Eftersom detta var en slutreplik har Martin Kinnunen inte möjlighet att svara på frågorna, utan vi får se dem som retoriska.)

Anf. 75 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Vi i Miljöpartiet – och jag tror att jag även talar för miljö-
rörelsen i stort – trodde länge att vi kunde räkna med Vänsterpartiet när det gäller att föra en ambitiös klimatpolitik. Nu känner jag mig mer tveksam, och det kanske jag inte är ensam om. I valrörelsen tillhörde Vänsterpartiet de partier som allra tydligast efterfrågade kraftigt ökade fossila subventioner, precis som Martin Kinnunen faktiskt upplyste om här. Det pristak som Vänsterpartiet föreslog skulle innebära ungefär 30 miljarder extra i årliga fossila subventioner, och det mitt under en brinnande klimatkris.

Man tog också avstånd från reduktionsplikten, som enligt expertmyndigheter är den mest effektiva åtgärden för att minska utsläppen. Man pratade mycket om att inte ändra beteenden, att man inte skulle behöva göra något annorlunda. Detta stämmer inte överens med vetenskapen och inte heller, skulle jag vilja säga, med det klimatpolitiska ramverket. Därför vill jag till Kajsa Fredholm även ställa frågan: Står ni bakom ramverket, och kommer ni att kämpa för att det inte försvagas under den här mandatperioden?

Anf. 76 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Per Bolund för frågan. Jag kan försäkra att vi står bakom ramverket och inte vill försämra klimatmålen. För oss är det självklart att samhällets åtagande i klimatpolitiken behöver stärkas, inte minska. Vår lösning på klimatkrisen grundar sig på att verka med en aktivt förebyggande, systemförändrande och rättvis politik.

Vi har inte sagt att vi ska ta bort reduktionsplikten, utan vi har sagt att reduktionsplikten kanske låg på en något för hög nivå. Det är också väldigt viktigt – vilket jag tror att några andra partier kanske inte tar med i beräkningarna – att de biobränslen som vi lägger in i reduktionsplikten är hållbart producerade. Detta är jätteviktigt. Därför kan det finnas vissa tveksamheter när det gäller hur det ska bli hållbart.

Anf. 77 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Om man följer klimatforskningen och IPCC:s rapporter till exempel är det väldigt tydligt att det inte finns någon tid att vänta. Fönstret håller på att stängas. Det måste till minskade utsläpp nu. Detta är inte någonting där man kan peka på någon annan, någon annanstans, någon annan gång, utan det är alla, här och nu, som måste göra jobbet. Då är det såklart inte stabilt nog om man svänger som en vindflöjel beroende på hur vindarna blåser för tillfället.

Det var en tuff period under valrörelsen där Vladimir Putins energikrig gjorde att priserna på el och bränslen steg i hela Europa, men det är ju vid de tillfällena som man måste stå fast vid de långsiktiga målen, alltså hålla fast vid klimatpolitiken. Ännu mer orolig blev jag när jag såg hur Vänsterpartiet i sin valanalys pekade ut den klimatpolitiska talespersonen Jens Holm som en orsak till att det inte gick så bra som man hoppades på. Jag vill snarare hävda att Jens Holm är den som mest har företrätt klimatvetenskapen i Vänsterpartiet. Jag vill därför fråga Kajsa Fredholm: Kommer ni nu att komma tillbaka till klimatkampen och stå fast vid det som vetenskapen säger?

Anf. 78 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Jag håller inte med Per Bolund om att vi har lämnat klimatkampen, utan vi har funnits där hela tiden. Det tror jag att Per Bolund är mycket väl medveten om. Han gör en retorisk dragning här för att bygga sitt eget varumärke, känns det som.

Jag har ingen anledning att kritisera Miljöpartiet. Jag ser att vi står på samma sida i klimatkampen, och jag hoppas att vi gemensamt kan kämpa mot de partier som faktiskt sänker ambitionerna med klimatmålen.

Anf. 79 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Herr talman! Jag hörde i Kajsa Fredholms inledande anförande att det är den som släpper ut mest som ska sluta att släppa ut. SSAB kan ställa om och minska 11 procent av Sveriges utsläpp, men de behöver fossilfri el. En sjättedel av Sveriges utsläpp kommer från jordbruket. Det finns kapacitet – entreprenörerna väntar nu, herr talman, på att skapa toppmoderna anläggningar som kan producera klimatneutral konstgödsel. De kan tillverka 800 000 ton konstgödsel per år – det motsvarar 5 procent av Sveriges utsläpp. Men de behöver fossilfri el.

Det behövs mycket mer fossilfri el om vi ska kunna ställa om. Då kan de som släpper ut allra mest ställa om. Tekniken finns där, och anställda personer står redo, men elen saknas. Hur vill Vänsterpartiet och Kajsa Fredholm lösa klimatkrisen när det behövs mer fossilfri el?

Anf. 80 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Det var en väldigt bra fråga. Jag håller med om att elektrifieringen är en av flera viktiga delar i klimatomställningen. Liberalerna brukar ju traditionellt sätta industrins och framför allt företagens intressen i främsta rummet. Det har vi hört här i dag. Flera tunga aktörer i Sverige som vill göra en grön omställning efterlyser en billig elproduktion som kan komma på plats snabbt, här och nu, så att de kan förvandla el till vätgas. Deras reduktion, som ni har pratat om här, bygger mycket riktigt på vätgasteknik. Man efterlyser en snabbare utbyggnad av vindkraft, både

land- och havsbaserad. Detta kan ju inte lösas med kärnkraft. Det behöver ske snart. Min fråga är då: Hur kommer regeringen att underlätta och snabba på vindkraftsutbyggnaden i Sverige?

Anf. 81 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Herr talman! Här var ju tanken att Kajsa Fredholm skulle ge svar på vad Vänsterpartiet vill göra och inte ställa frågor till mig, men om man vill det så kan jag berätta att min regering, under mitt ansvar, har godkänt lika mycket havsbaserade vindkraftsparker i antal som den förra regeringen gjorde under åtta år. Vi har godkänt Kriegers flak – det är 2,7 terawattimmar ren el per år, och vi kommer att godkänna mer. Vi jobbar väldigt hårt med de här frågorna. Vi har tillskjutit extra pengar. Vi vill ha mer vindkraft, men vi vet att det inte räcker. IPCC säger själva: Lägg inte ned kärnkraften om det inte finns rena alternativ. Vad säger Vänsterpartiet? Var ska elen komma ifrån?

Anf. 82 KAJSA FREDHOLM (V) replik:

Herr talman! Jag vill gärna fortsätta att prata om vad industrierna efterlyser för att göra den stora omställningen, och det är mer vindkraft. Det är jättebra att regeringen lägger stor energi på det; dock har man ju dragit bort subventioner från vindkraften när man kanske kommer att behöva det.

Det finns också ett problem med att hela tiden prata om kärnkraft, som ju ligger i framtiden, när det kommer till vad som behövs här och nu. Den nya kärnkraften kommer att kosta över 1 krona per kilowattimme, medan vindkraften kommer att kosta 30–50 öre per kilowattimme beroende på om den är land- eller havsbaserad.

Industrin behöver billig el för att ställa om, och det behöver ske snabbt.

Anf. 83 STINA LARSSON (C):

Herr talman! När man hör ministern och hennes kollegor i regeringspartierna, tillsammans med Sverigedemokraterna, ställer jag mig samma fråga som Långben gör på julafton: Vem är det som kör egentligen?

Utspelen det senaste halvåret visar på en splittring. Det gäller beslut i EU om kolsänkan, där Sverige plötsligt lade ned sin röst. Man är inte heller överens om reduktionsplikten, om plastpåskatten eller om vindkraften, och än så länge har vi inte sett något resultat på klimatområdet.

En utredning visar att för hälften av de pengar som regeringen satsade på att sänka bensinskatten med 14 öre hade vi kunnat producera tre gånger så mycket biodrivmedel som vi gör i dag, detta från svenska råvaror. I stället för att tanka fossilt från Putin hade vi kunnat tanka svenskt från skogsrester. Det hade dessutom kunnat skapa tiotusentals arbetstillfällen på svensk landsbygd. Näringslivet och skogsindustrin behöver långsiktiga förutsättningar för att investera i att producera svenskt biodrivmedel.

Sedan gäller det fordonsflottan. När regeringen tog bort miljöbilsbonusen kollapsade elbilsförsäljningen. En bil blev flera tusen kronor dyrare i månaden att leasa. Det hjälper liksom inte att satsa på laddstolpar när elbilarna inte köps.

Det behövs också otroligt mycket mer i hela ledet bilen, bränslet och beteendet – sådant som ett nationellt nätverk av cykelbanor och ett reseavdrag som faktiskt går till människor utan tunnelbanor eller spårväg. Vi behöver även se till att få en bra, utbyggd kollektivtrafik.

När Centerpartiet tar på sig ledartröjan vill vi satsa på förnybara drivmedel från Sverige, och vi ska elektrifiera fordonsflottan snabbare. Då kan vi göra skillnad på riktigt.

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 84 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Tack, Stina Larsson, för anförandet!

Stina Larsson och undertecknad är eniga om väldigt mycket. Inte minst pratar Stina Larsson ofta varmt om skogen och att vi ska använda oss av skogen i omställningen liksom att det svenska skogsbruket är hållbart och därmed verkligen värt att driva vidare.

Underlaget till den regering som Stina Larssons parti har varit med och stött har dock en helt annan syn på skog och skogsbruk. Stina Larsson pratar sig väldigt varm för att skogen ska brukas och att den är en viktig del i klimatomställningen. Men den regering som partiet stödde under den förra mandatperioden hade en helt annan syn i frågan. Hur går det ihop?

Anf. 85 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Det är precis som ledamoten Kjell-Arne Ottosson säger: Vi tycker i mångt och mycket lika i skogsfrågorna.

Mig veterligen är vi inte i regering nu utan i opposition, och under den förra mandatperioden hade vi ett avtal med vissa partier. Det är, som Kjell-Arne Ottosson känner till, en förhandling i varje fråga när man ska driva ärenden framåt. Vi står fortfarande bakom att den svenska skogen och den svenska skogsnäringen är väldigt viktiga för Sverige och för vårt välbefinnande.

Jag ser egentligen inte det problem som Kjell-Arne Ottosson beskriver här, för vi står fast vid det som vi har tyckt tidigare.

Anf. 86 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Tack, Stina Larsson, för svaret!

Även om inte Stina Larsson ser det problemet såg i alla fall Sveriges 330 000 skogsägare problemet med en regering där Miljöpartiet var med och där dessutom många delar av politiken stöddes av Vänsterpartiet.

Detta gör det väldigt svårt att förstå att Centerpartiet stod bakom denna politik. Men det gjorde man tydligen, eftersom man stödde den regeringen under de fyra åren.

Vilken sida kommer Centerpartiet att välja framgent när det gäller skogspolitiken? Var kommer man att stå i frågan om och hur skogen ska brukas i omställningen?

Anf. 87 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Vi kommer att stå kvar vid våra tidigare ståndpunkter. Vi anser att den svenska skogen är väldigt viktig och att egenansvaret och äganderätten för den enskilde skogsägaren ska ha stort inflytande. Det ska inte vara krav uppifrån eller något tvång om hur du ska göra med din skog.

Jag ställer frågan tillbaka till Kristdemokraterna och regeringen. Vi ser ju här krav på att man ska sänka reduktionsplikten, men om vi inte kan bruka den svenska skogen blir det bekymmersamt att ha någon skogsnäring värd namnet över huvud taget. Jag tror att Kjell-Arne Ottosson behöver ta hem det till sin regering och fundera vidare på hur vi ska kunna behålla de gröna näringarna även i skogen.

Anf. 88 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för fina ord från Centerpartiet även i den här klimatdebatten. Jag är glad att Miljöpartiet och centerrörelsen i många frågor har varit allierade i arbetet för att göra det som krävs för att nå en hållbar värld på många olika sätt.

Sedan finns det områden där man blir lite mer tveksam kring om Centerpartiet verkligen är beredda att göra det som krävs för att komma hela vägen fram. Jag kan ta ett exempel. Ni säger att ni stöder vindkraftens utbyggnad, men när min regering lade ett förslag på riksdagens bord om att ta bort det kommunala vetot, som ju är en särbehandling av vindkraften, röstade Centerpartiet emot.

Centerpartiet säger att man vill att förorenaren ska betala, men när vi lade fram flygskatten motarbetade man den med alla medel och hotade att avsätta ministrar i regeringen, bland annat mig.

Man säger att man vill binda mer koldioxid men driver en skogspolitik för kalhyggen som enligt många forskare tvärtom släpper lös väldigt mycket koldioxid.

Är ni beredda att stå bakom klimatramverket och göra det som krävs för att också nå målen?

Anf. 89 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Tack, Per Bolund!

Det är precis som ledamoten beskriver här att Centerpartiet och Miljöpartiet i mångt och mycket har lika mål för miljön. Vi tycker att miljö- och klimatpolitiken är oerhört väsentlig och ligger högt på agendan. Sedan ser vägen dit olika ut för våra partier.

När det gäller vindkraften tycker vi att kommunernas självbestämmande är oerhört viktigt. Det har precis presenterats ett delbetänkande från vindkraftsutredningen som jag har följt nära. Där finns en del förslag som jag hoppas kommer framöver och som gör att vi kan få utbyggnad även lokalt med en acceptans från kommunerna.

Naturligtvis står jag bakom de klimatpolitiska målen, och det kommer Centerpartiet att göra även framåt. Många människor vill vara en aktiv part i den gröna omställningen. Då behövs långsiktiga spelregler för politiken, och då är målen viktiga.

Anf. 90 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Tack, Stina Larsson, för den deklarationen! Vi hoppas ju att Centerpartiet står fast även om regeringen lägger fram ett förslag på att förändra klimatramverket. Jag hoppas att det inte sker, men om det sker hoppas jag att vi står fast.

Det finns också väldigt mycket i klimatforskningen från inte minst IPCC:s senaste rapport som visar på att kampen för ett hållbart klimat och kampen för biologisk mångfald hänger extremt tätt samman. Det är egentligen samma kamp.

Även där kan vi känna en viss oro över en del ställningstaganden från Centerpartiet när det gäller just det som krävs för att vi ska bevara den biologiska mångfalden i Sverige. Vi förhandlade väldigt intensivt om skogspolitik och kom fram med en skogsproposition, men när pengarna som fanns avsatta i budgeten sedan skulle fram, ja, då röstade Centerpartiet på sin egen budget. Det gjorde att Kristdemokraternas och Moderaternas

budget gick igenom, vilket innebar en kraftig sänkning av just skydd för den skog som lagrar kol.

Även strandskyddet är en viktig fråga för den biologiska mångfalden. Är ni beredda att göra det som krävs även för biologisk mångfald och därmed för klimatet?

Anf. 91 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Ledamoten har helt rätt i att biologisk mångfald och klimatfrågan hänger väldigt starkt samman. Om vi kan få ordning på det ena löser det oftast det andra. De frågor som handlar om våtmarker eller kustnära zoner där havet kan binda koldioxid är oerhört viktiga.

Vi röstade för vår egen budget för att vi tyckte att totalen gjorde att det var bättre för Sverige. Vi har väldigt många bra förslag för just biologisk mångfald. I våras gjorde vi ett tillkännagivande som handlade om våtmarkerna, och där fick regeringen backa. Vi har också förslag inom cirkulär ekonomi som gör att vi får en omställning så att det blir bra för både naturen och klimatet.

Jag försäkrar ledamoten att vi kommer att jobba vidare med frågorna väldigt hårt.

Anf. 92 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Herr talman! Sveriges stora konkurrensfördelar i omställningen är skogen och tekniken. Vi måste använda mer av allt. I Norge citeras ofta Nalle Puh, eller Ole Brumm som han heter där, när man ställs inför valsituationer. När Ole Brumm tillfrågas om han vill ha mjölk eller honung till brödet svarar han: ”Ja takk, begge deler.”

Det är just det svaret vi måste hålla fast vid i omställningen. Vi behöver allt som kan hjälpa oss. Låt alla blommor blomma! Sedan får vetenskapen, marknaden och folkets acceptans avgöra vad som ska gå segrande ur striden.

Skogen är en fantastisk tillgång som är både kolsänka och kolförråd, och den kan dessutom substituera CO₂-intensiva produkter. Självfallet ska skogen brukas eftersom den då ger mest klimatnytta. Dessutom kan vi genom vår export konkurrera ut mer miljö- och klimatskadliga produkter med våra produkter tillverkade i Sverige av svensk skog. Det är en vinst i flera led. Och nu har vi äntligen en regering som tar skogens möjligheter på allvar.

Herr talman! Vårt näringsliv vill gå före. De måste gå före, annars är de snart borta från marknaden. De jobbar stenhårt för att bli alltmer hållbara. Den aktör som hittills har kämpat emot detta hårdast är staten genom sina långa och dyra miljötillståndsprocesser.

För omställningen är det helt avgörande att det blir en mer flexibel, effektiv och förutsägbar prövning, vilket regeringen nu jobbar för att få till. Genom att göra det säkrar vi näringslivets konkurrenskraft och svensk industriproduktion och främjar en grön omställning med export av produkter och teknik som är klimativänliga.

Slutligen, herr talman: Ja, vi står bakom Sveriges klimatmål. Det är oerhört viktigt för att vi ska nå fram och vinna kampen.
(Applåder)

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 93 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna säger sig värna landsbygden och de gröna näringarna. En av jordbrukets alla grenar är biogas. Vi har många anläggningar i Sverige som bidrar till den gröna omställningen och minskar koldioxidutsläppen. Men efter en EU-dom om skatter förlorar en gård med en medelstor biogasanläggning ungefär 800 000 kronor per år. I ett slag blev det 5 kronor dyrare vid pumpen. Det enda regeringen gjorde var att skicka ett brev till kommissionen, och där är den normala svarstiden 18 månader.

Vad hände med fokuset på sänkta priser vid pump? Vad avser regeringen och Kristdemokraterna att göra för att se till att den inhemska produktionen av biogas på landsbygden säkras?

Anf. 94 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Stina Larsson för frågan. Jag kan försäkra henne om att vi även i denna fråga är helt eniga. Biogasen är jätteviktig. Men vi fick en dom emot oss. Efter samtal med branschen kom regeringen fram till att det var bättre att rikta sig direkt till kommissionen i stället för att överklaga domen. Det var branschen med på.

Nu är det oerhört viktigt att man gör rätt så att det inte blir ytterligare fel. Här hade ju ett formfel begåtts. Det är därför vi har hamnat i detta läge. Kommissionen vill heller inte detta, utan det har rätt och slätt blivit fel på vägen. Därför går man nu grundligt igenom det hela tillsammans med branschen för att det ska bli rätt fortsättningsvis och för att vi ska kunna fortsätta att använda oss av biogas till rimliga priser. Det kan jag försäkra ledamoten om.

Anf. 95 STINA LARSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Det är inte bara biogas som fungerar som alternativ till diesel, utan det finns även andra drivmedel som kan användas genom den så kallade reduktionsplikten.

Reduktionsplikten är ett tydligt styrmedel för klimatet, och den har många förespråkare. Skogsindustrierna vill ha den kvar, och vissa vill till och med öka nivåerna. Likaså tycker Lantmännen och Naturvårdsverket att den är bra. Detta gör att investeringarna i den gröna omställningen stannar kvar i Sverige.

Jag ställer min fråga även till Kristdemokraternas representant: Vilka andra förslag har Kristdemokraterna för att vi ska sätta fart på den gröna omställningen och nå de svenska klimatmålen till 2030 om vi inte ska använda reduktionsplikten?

Anf. 96 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Reduktionsplikten är en del i omställningen. Låt alla blommor blomma, som jag sa i talarstolen förut. Det här är en av blommorna.

Stina Larsson nämnde skogsindustrin. De är väldigt tydliga med att de i sitt arbete inte kan avvika för mycket från omvärlden, eftersom då sparar vi vårt eget näringsliv och Sveriges eget hållbara skogsbruk omkull.

Därför måste jag ställa en fråga till Centerpartiet. Om ingenting händer nu med reduktionsplikten och om vi ska följa banan efter den paus vi har under det här året kommer dieselpriiserna som genom ett trollslag att öka med runt 6,90 och bensinpriserna med 4,30 vid nyår. Vem slår detta hårdast mot? Jo, det slår hårt mot producenterna av detta bränsle och mot svenska lantbrukare, skogsbrukare och åkerier. Hur ska de klara det?

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 97 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Ända sedan Kristdemokraterna gick in i regeringen och skrev under Tidöavtalet och Ebba Busch klev in på Klimat- och näringsdepartementet som departementschef har det blivit smärtsamt tydligt hur stor skillnad det kan vara mellan ord och handling och hur skadlig politik kan vara för klimatarbetet, men inte bara för det utan också för svensk konkurrenskraft.

Det är väldigt tydligt att allt fler svenska företag både vill och agerar för att leda den gröna omställningen i Sverige. Det blir självklart särskilt viktigt när politiken sviker. Men i de 22 färdplaner som svenska företag har tagit fram pekar de ut kursen hela vägen till att bli helt fossilfria. Där är de också tydliga med att det krävs politik som backar upp och stöttar dem i deras arbete.

Det är en bärande princip i Parisavtalet att klimatmål ska skärpas med tiden och aldrig försvagas. Det skriver tio svenska storföretag i dag på Dagens industris debattsida.

Därför vill jag ställa frågan även till Kjell-Arne Ottosson och Kristdemokraterna: Är ni beredda att stå upp för det svenska klimatramverket och klimatmålen, även när Sverigedemokraterna trycker på?

Anf. 98 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Per Bolund för frågan.

Jag vill minnas att jag för bara någon minut sedan i talarstolen precis sa att vi står bakom de svenska klimatmålen. Ingenting har hänt där, utan allt är lika.

Sedan kan man fråga sig vem det är som har bedrivit en skadlig politik för den svenska konkurrenskraften. Problemet är att Miljöpartiet inte ser skillnaden mellan utsläpp i Sverige och utsläpp i övriga världen. Det verkar som om de har skygglapparna på och bara ser Sverige, trots att vår andel endast utgör 2 promille av världens samlade utsläpp.

Menar Per Bolund att det är detta som räddar världen? Eller tänker Per Bolund precis som Kristdemokraterna gör att vi genom vårt kunnande och vår teknik kan sprida det här ut i världen så att vi får med oss resten av omvärlden på omställningen? Det är på detta vis vi kan klara en omställning.

Anf. 99 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag blir lite orolig när jag hör argument som jag brukar höra från Sverigedemokraterna och klimatförnekarna komma från kristdemokrater, det vill säga att vi är så små så att det inte spelar någon roll vad vi gör.

Jag ska berätta en sanning för Kjell-Arne Ottosson som mina barn upptäckte när de var tre år gamla, nämligen att fem myror är fler än fyra elefanter. Alla de länder som har utsläpp som ungefär motsvarar Sveriges har större utsläpp än vad till exempel de stora utsläppsländerna Kina och Indien har. Därför kan man inte fransäga sig ansvaret.

Det som händer i Sverige påverkar också resten av världen, och därför måste vi göra det som krävs.

Det är lätt att kritisera klimatpolitiken, men Kjell-Arne Ottosson skrev själv i den budget som regeringen lade fram att vi var på väg att nå klimatmålen med den politik som Miljöpartiet och Socialdemokraterna hade fört fram men att vi med den politik som den nya regeringen driver inte var på väg att göra det.

Det är viktigt att inte bara säga att man står bakom klimatramverket utan också visa det i praktisk handling.

Anf. 100 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Även om Per Bolund inte säger det rakt ut tycker jag att han insinuerar att undertecknad skulle vara klimatförnekare. Det vill jag å det bestämdaste säga emot. Jag tycker att det är på gränsen till oförsämt.

Är det något som är skadligt, inte bara för Sverige utan för hela världen, är det den klimatnationalism som Miljöpartiet driver. Man ser inte att vi på absolut bästa sätt är med i omställningen om vi sprider våra varor tillverkade i Sverige och vår kunskap. Det är där vi är med. Men Miljöpartiet är i en väldigt liten bubbla och ser inte stora delar av Sverige. Stora delar av Sveriges landsbygd skulle med Miljöpartiets politik straffas ut helt. Detta missar Miljöpartiet totalt i sitt starka fokus på Södermalmspolitik. Då får vi ingen acceptans för politiken över huvud taget, men det är det vi behöver om vi ska nå målen.

(Applåder)

Anf. 101 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Om ord kunnat sänka utsläppen hade klimatkrisen varit löst sedan mycket lång tid tillbaka. Det råder ingen brist på politiker som pratar sig varma om hur viktig klimatfrågan är, inte heller i den här debatten. Men ord utan handling är som bekant bara varm luft. Den fråga som faktiskt betyder något är inte vad vi säger här i kammaren, utan vad vi alla gör när vi går tillbaka till våra kontor och sätter oss vid våra skrivbord för att utforma svenska lagar, besluta om svenska skatter och ekonomiska regler och bestämma vad vi ska lägga vår statsbudget på.

Vi i Miljöpartiet har visat att vi inte bara pratar. Vi levererar, många gånger mot alla odds. Även när det finns en majoritet i Sveriges riksdag som kämpar emot varje del och varje förslag lyckas vi driva igenom politiken. Jag vill här tydligt deklarerat att vi är långt ifrån klara. Vi har bara börjat. Med Miljöpartiet vet man, till skillnad från med den här regeringen, vad man får: minskade utsläpp och ökade förutsättningar både för industrin och för vanliga människor att vara en del av lösningen och att kunna ställa om och gynnas av det.

Med vår Sverigebiljett blir kollektivtrafiken billigare, bättre och tillgänglig för fler. Vi gör det lättare att resa hållbart. Med vår industripolitik blir omställningen ännu mer lönsam för de företag som vill ställa om och ser det som en konkurrensfördel. Med vår jordbrukspolitik kommer lant-

och skogsbrukare att få ersättning inte bara för sina produkter utan också för de miljönyttor som de skapar, inte minst genom att lagra in kol i sina marker. Det gör också att de klarar av att försörja både sig själva och svenska folket, även i de stunder när Vladimir Putin och andra oljedespoter ökar priset på fossila bränslen. Det ökar Sveriges självförsörjning och minskar vår osäkerhet.

Det är viktigt att konstatera att det är skillnad på ord och handling. Jag tycker att den här debatten har visat det väldigt tydligt.

Anf. 102 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tänker fatta mig väldigt kort. Jag vill bara tacka Miljöpartiet för en viktig debatt i dag med anledning av IPCC:s senaste rapport. IPCC säger samma sak som Klimatpolitiska rådet, regeringens expertmyndighet: Tiden är knapp, och det är dags att agera.

Jag tackar Per Bolund för dagens debatt.

Anf. 103 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att det är otroligt viktigt att vi fortsätter att debattera klimatfrågan, inte minst för att kontrastera de ord som det finns gott om i klimatdebatten mot den handling som vi alla vet krävs för att någonting ska hända. Precis som IPCC kräver ska utsläppen faktiskt ned här och nu. Det ska inte göras någon gång i framtiden, någon annanstans eller av någon annan utan av oss här och nu.

Jag blir också stärkt när jag ser att politik faktiskt kan göra skillnad. Till skillnad från de belackare som ibland säger att politiken är handlingsförlamad har våra partier tillsammans visat att det går att fatta de beslut som krävs för att få ned utsläppen så snabbt att man till och med kan nå klimatmål som hör till världens mest ambitiösa.

Vi har även kunnat visa att detta inte är någonting som skadar ett land som Sverige. Tvärtom stärker det vår konkurrenskraft. Jag blir stärkt när jag ser både de största industriföretagen och de största fackförbunden säga att klimatomställningen är vägen till modernisering och vägen till de nya jobben.

Anf. 104 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Klimatkrisen är vår tids stora fråga. Den är en otrolig utmaning som vi alla måste komma fram i. Jag vill också likt Anna-Caren Säterberg tacka för debatten. Den är otroligt viktig. Vi ser engagemanget som finns i frågan, både i det här huset och utanför.

Precis som Per Bolund säger är det handling som spelar roll och inte bara ord, inte ens ord på papper. Vi ser frågan ur ett globalt perspektiv och tror att Sverige kan bidra med väldigt mycket, inte minst genom vår konkurrenskraft, våra innovativa företag som bidrar med ny teknik och vår export av dessa varor och tjänster.

Miljöpartiet har dock stått för en politik som lett till energikris, slösade skattemedel och klimatångest. Jag undrar om Per Bolund är villig att ta ansvar för detta men också bidra till en politik som leder till att vi faktiskt når målen.

Prot. 2022/23:100
28 april

*Särskild debatt med
anledning av IPCC:s
rapport*

Anf. 105 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är bra att vi åtminstone kan enas om att klimatet är vår tids stora ödesfråga. Men säger man det tycker vi att man också måste följa upp det med konkret handling. Där väntar vi fortfarande. Jag tror att det här året och nästa år med all önskvärd tydlighet kommer att visa det som Helena Storckenfeldt åtminstone uttrycker i ord här: att det är en ödesfråga. Vi kommer att få uppleva klimat- och väderextremer som vi aldrig tidigare varit med om som mänsklighet. Det kommer att visa sig tydligt hur skadligt det är.

Jag är beredd att ta på mig fullt ansvar för det som regeringen själv skriver i sin budget: Med den klimatpolitik som redan var på plats var vi på väg att nå klimatmålen, men med den politik som tyvärr nu har införts kommer man inte att göra det. Jag är också beredd att ta ansvar för till exempel det som svenska storföretag skriver på dagens debattsida i Dagens industri: att klimatfrågan är det som avgör deras konkurrenskraft för framtiden och att den politik vi fört har stärkt deras konkurrenskraft.

Anf. 106 HELENA STORCKENFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja uppmana Miljöpartiet att höja blicken något. Det är otroligt viktigt vad som sker här inom Sveriges gränser. Det är här vi kan åstadkomma stor nytta för att faktiskt bli ett grönt föregångsland på riktigt och inte bara i ord. Då handlar det om att se till att våra företag är konkurrenskraftiga och kan exportera klimatsmarta varor och tjänster utomlands. Min uppmaning till Miljöpartiet är helt enkelt att höja blicken. Det som står i kontraktet som Per Bolund har framfört i dag står jag bakom. Men jag kommer inte att skriva under, eftersom det trots allt bara är ord på papper.

Anf. 107 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Inom juridiken brukar man säga att ett muntligt avtal är lika starkt som ett skriftligt. Om regeringen skulle komma fram med ett förslag på att försvaga klimatramverket och klimatlagen – förhoppningsvis gör man inte det – kommer vi att hålla Moderaterna ansvariga för det.

Jag tar till mig förslaget att höja blicken. Det var också någonting som jag gjorde när jag var miljöminister och förhandlade för Sveriges och EU:s räkning i Glasgow på det globala klimattoppmötet. Där kunde jag se hur svenska företag var som sockerbitar som alla flockades kring. Man ville se hur vi kunnat komma så långt och vara så innovativa. Hur kan svenska företag prata om att investera hundratals miljarder kronor i Sverige i att ställa om till gröna industriprocesser? Det var många internationella politiker som kom till mig och frågade: Vad har ni gjort för att åstadkomma det här? Då pekade jag just på att en ambitiös nationell klimatpolitik leder fram till innovationskraft, investeringsvilja, framåtanda och förhoppningar inför framtiden. Det är det som Sverige behöver mer av.
(Applåder)

Anf. 108 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Per Bolund sa i sitt inledningsanförande någonting i stil med: Vi borde ha gjort mer, men vi var ensamma. Kanske Per Bolund skulle ha tänkt på varför han var ensam i stora delar av politiken.

Tidigare i vintras nämnde även Per Bolund att vi i Sverige nu i stället behövde skärpa målen, eftersom det pekar mot att vi inte kommer att nå dem. Då skulle målen skärpas.

På vilket sätt hjälper det, Per Bolund, om vi i Sverige skärper målen när vi noterar att man i Tyskland nu efter att man har lagt ned den fossila kärnkraften eldar 13 300 ton brunkol per dag och hur man i Kina bygger ett nytt kolkraftverk i veckan?

På vilket sätt hjälper vi klimatet om vi skärper de svenska målen ytterligare när det inte är här som vi har de största utsläppen utan i bland annat Kina?

Anf. 109 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Kjell-Arne Ottosson blev förnärmad när jag talade om att de begrepp han använde lät som de man ibland hör från klimatförnekare. Om Kjell-Arne Ottosson blir förnärmad av det kanske han inte ska använda samma argument, för det är vad vi hör nu igen.

Det är de argument som säger att det alltid är någon annan någon annanstans som ska göra jobbet. Det är inte vad IPCC och klimatforskningen säger. De säger precis motsatsen. Alla måste göra mer.

Ett land som Sverige, som globalt har höga utsläpp per person, har självklart ett ansvar att göra mer och inte mindre. Har man inte ens förstått det är jag orolig över att man har förmågan att kunna veta vad som krävs för att göra aktiv klimatpolitik till handling.

Tyskland är ett land som har gjort motsatsen mot det Kjell-Arne Ottosson säger. Man har satsat stort på förnybar el. Det har därmed också, precis som Sverige, blivit en av Europas största elexportörer.

Det är viktigt i det här sammanhanget att titta på de långa perspektiven. Vad händer i längden? Tyskland håller på att skapa ett förnybart elsystem, vilket kommer att vara en väldigt bra klimatlösning.
(Applåder)

Anf. 110 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Herr talman! Självklart, Per Bolund, ska vi göra vårt jobb i Sverige. Det är inte fråga om det. Men det räcker inte. Det är vad Miljöpartiet måste inse.

Oavsett hur långt vi går i Sverige, hur mycket vi slår ned på den svenska landsbygden, det svenska skogsbruket och våra svenska näringsidkare hjälper inte det klimatet som helhet.

Helena Storckenfeldt nämnde här tidigare att blicken måste lyftas. Det måste den verkligen för att man ska se att klimatet är världsomspännande. Det går inga gränser längs med Sveriges gränser som stoppar klimatutsläppen här och inte heller utsläppen från andra länder in.

Vi ska självfallet göra vårt. Men vårt största bidrag är att få andra med på resan. Det gör vi genom att visa på vår kunskap och att vi kan få ut våra varor i världen. På så sätt är vi med och gör skillnad på riktigt och inte på något sätt som finns i Miljöpartiets dröm någonstans.

Anf. 111 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag hade kunnat förstå Kjell-Arne Ottossons resonemang om det var så att den klimatpolitik som vi hade bedrivit hade på något sätt påverkat Sveriges ekonomi negativt, påverkat vår konkurrenskraft och

gjort att investeringsviljan hade försvunnit till andra länder och att jobben kommit någon annanstans.

Men det är inte vad vi ser, Kjell-Arne Ottosson. Läs debattartikeln som Sveriges största företag skriver på Dagens industris debattsida i dag. Det säger att det är genom att ha en ambitiös klimatpolitik som det får sin konkurrenskraft. Det är då det vill göra investeringarna och anställa fler.

Det låter på Kjell-Arne Ottosson som att han fortfarande ser det som en börda som ska bäras, en börda som ska fördelas, när det i verkligheten enligt svenska ledande företag är en förutsättning.

Det är en möjlighet för Sverige och någonting som stärker oss som land, vår innovationskraft, vår ekonomi och vår konkurrenskraft. Ser man inte det har man inte förmågan att utforma en modern klimatpolitik. Det gör mig väldigt orolig.

(Applåder)

Anf. 112 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Herr talman! Per Bolund vill gärna tala om sitt papper som han vill att vi skriver under för att bekräfta någonting som kammaren redan har röstat igenom. Det är sju av åtta partier som har röstat igenom Sveriges klimatpolitiska ramverk.

Varför vill Per Bolund hellre tala om papperet, mål och siffror i stället för de faktiska problemen och den faktiska politiska skillnaden mellan våra partier? Det handlar om hur och inte om vi ska lösa klimatkrisen.

IPCC, som debatten skulle handla om i dag, konstaterade i sin rapport att man inte ska lägga ned fungerande kärnkraft om man inte har alternativa fossilfria energislag. Alternativet när man lägger ned får inte bli olja, kol och gas.

Så blev det i Sverige när Per Bolunds parti hade ansvar. Man lade ned kärnkraften. I stället gick oljekraftverket i Karlshamn på högvarv i september för att vi inte hade ren el.

Står Per Bolund verkligen bakom IPCC:s resonemang när deras allra flesta modeller som visar att vi når Parisavtalets mål utgår från mer kärnkraft i framtiden och inte mindre?

Anf. 113 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Så länge Romina Pourmokhtari företräder en regering som för en politik som ökar utsläppen – det säger Romina Pourmokhtari i sin egen budget och också Klimatpolitiska rådet – får nog Romina Pourmokhtari stå ut med att vi ställer frågan om man faktiskt står bakom klimatramverket. Det syftar helt och hållet till att minska utsläppen och inte att öka dem.

IPCC säger inte i sin senaste rapport att man talar för kärnkraften. Där- emot är det självklart att man måste ha mycket mer gröna investeringar. Det som Romina Pourmokhtari säger i sitt anförande är precis det som Sverige har gjort med Miljöpartiet i ledningen.

Vi har investerat enormt mycket i förnybar el som många gånger om täcker de reaktorer som av åldersskäl och för att de inte var lönsamma lades ned. Vi har ett historiskt elöverskott. Vi är Europas största exportör av grön el.

Att då säga att man inte har ersatt kärnkraftselen med grön el är helt enkelt inte förankrat i verkligheten, Romina Pourmokhtari. Att man sedan har ett oljekraftverk som förser den tyska marknaden med el på export är en annan fråga. Det har inte med svensk energipolitik att göra.

Anf. 114 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik:

Herr talman! Jag vill vara tydlig. Jag sa inte att IPCC gillar kärnkraft. IPCC har inga åsikter om kärnkraft. De samlar forskning. De allra flesta av deras modeller för att världen ska nå målen i Parisavtalet utgår från ökad kärnkraft i framtiden för att möta energibehovet.

Det är för att industrin ska sluta använda fossilt och i stället använda el. Det är för att cirkulär ekonomi ska komma igång med återvinningsanläggningar som inte ökar råvaruutvinning. De allra flesta modellerna utgår från mer kärnkraft där vi klarar det. Du vill inte ha mer kärnkraft, Per Bolund, utan du vill ha mer förnybart.

Vi talade tidigare om Tyskland. Det lät som att du gillade vad Tyskland gör. Det ökar sin kolkraft. De använder brun kolkraft. Greta Thunberg åker ned dit och demonstrerar. Är det vad du vill ha som framtid för Sverige? Var ska elen komma ifrån när vinden inte räcker till?

(Applåder)

Anf. 115 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Tack, Romina Pourmokhtari!

Jag har själv besökt de tyska brunkolsgruvorna. Jag tror att de flesta som har följt energidebatten har sett att Miljöpartiet är det parti som har kämpat mest emot de fossila energislagen.

Anledningen till att vi hela tiden lyfter fram de förnybara är att det är vad marknaden vill investera i. Det står nu företag på kö som vill investera. De ansökningarna ligger nu på Miljödepartementets bord. Det är bara att klubba dem.

Om man nu tror på sin version, om man som i Romina Pourmokhtaris fall tror på kärnkraften, skapa då lika villkor för alla energislag! Det ska till exempel inte vara några statliga subventioner till kärnkraften och inga specialregler för att motverka vindkraften, vilket regeringen lägger fram.

Vi har gjort det. Vi står bakom energiöverenskommelsen som just sa: Lika villkor för alla. Det ledde till att det i stället blev en enorm expansion av grön elproduktion från vind och sol i Sverige. Var lika modiga i regeringen!

(Applåder)

Anf. 116 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Klimatkrisen är en energikris. Det är därför vi talar så mycket om energi i dag. Vi måste ha den rena elen för att bygga ett samhälle som slutar att nyttja fossila tekniker och i stället övergår till rena.

Det handlar inte bara om att bilarna inte ska pumpa ut koldioxid från avgasrören och i stället gå på el. Det handlar också om vår industri. Industrin står för en tredjedel av Sveriges utsläpp, och de kan minska. Tekniken finns där, och investeringarna finns där. Det som saknas är elen.

Detsamma gäller jordbruket, som också bidrar till svenska utsläpp. Det finns lösningar och investeringsvilja, men elen saknas. Därför är regeringen väldigt mån om att bygga ut all fossilfri energiproduktion – vindkraft,

kärnkraft, vattenkraft och solenergi. Allt vi har att tillgå ska vi nyttja. Därför godkänner vi havsbaserad vindkraft, och därför vill vi också ha kärnkraft. Där blir oppositionen svaret skyldig.

(Applåder)

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM80 Direktiv om verifiering och kommunikation om uttryckliga miljöpåståenden COM(2023) 166 till civilutskottet

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till försvarsutskottet:

RiR 2023:8 Regeringens styrning av samhällets informations- och cybersäkerhet – både brådskande och viktig

§ 4 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motion

2022/23:2379 till justitieutskottet

§ 5 Ärende för bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skatteutskottets betänkande

2022/23:SkU16 Vissa förfarandefrågor för elstöd till företag

§ 6 Svar på interpellation 2022/23:312 om åtgärder för lägre elkostnader kommande vinter

Anf. 117 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Välkomna ni som nu växlar i kammaren efter den tidigare debatten!

Marielle Lahti har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen ämnar införa inför vintern 2023 som varaktigt kommer att sänka kostnaderna för el för svenska hushåll och företag.

Jag vill börja med att konstatera att jag håller med Marielle Lahti om att elpriserna i Sverige sedan hösten 2021 verkligen har varit ohållbart

höga. Med en mer effektiv användning av energi skulle vi kunna öka Sveriges försörjningstrygghet, stärka konkurrenskraften och minska påverkan på klimat och miljö. Detta skulle också göra svenska konsumenter mindre sårbara för höga energipriser.

Sverige är ledande när det kommer till elektrifiering i kombination med effektiv energianvändning och flexibilitet för att minska beroendet av fossila bränslen. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2023 åtgärder för energieffektivisering på cirka 1,2 miljarder kronor under perioden 2023–2025. Satsningen innebär att ägare av småhus som värms upp med el eller gas ska kunna få bidrag på upp till 60 000 kronor för energieffektiviserande åtgärder. Bidragsförordningen är ute på remiss fram till den 8 maj.

Satsningen innebär också kompetenshöjande åtgärder och informationsinsatser för att höja medvetenheten, öka kunskapen och ge konkreta förslag på åtgärder som kan genomföras på både kort och lång sikt för att minska framför allt småhusbeståndets sårbarhet vid höga energipriser.

Jag håller därför inte med Marielle Lahti när hon uttrycker att regeringen dragit fötterna efter sig vad gäller energieffektiviseringar för att snabbt sänka hushållens elkostnader. Regeringens politik innebär en kraftig ambitionshöjning jämfört med tidigare.

Energieffektivisering är också en viktig del i EU:s paket Fit for 55, som innebär en ambitionshöjning för att få en effektivare energianvändning i Europa och öka motståndskraften mot Putins energikrig. Under EU-ordförandeskapet har Sverige framgångsrikt drivit i mål trepartsförhandlingen av energieffektiviseringsdirektivet.

Jag vill slutligen tillägga att vi inte enbart kommer att kunna effektivisera oss ur den rådande energikrisen. För att vi ska kunna få ett elsystem som kan leverera låga priser behöver vi skapa marknadsförutsättningar för att bygga ett sådant elsystem. Där är vi inte i dag.

Regeringen lägger därför om energipolitiken för att möjliggöra elektrifieringen genom ny planerbar elproduktion i Sverige, öka takten i utbyggnaden av elsystemet i fråga om såväl elnät som elproduktion och stärka försörjningstryggheten för svenska hushåll och företag. Under hösten planerar regeringen att lägga fram en energipolitisk inriktningsproposition där elsystemet kommer att stå i centrum.

Anf. 118 MARIELLE LAHTI (MP):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaret!

Jag håller med statsrådet om att det finns flera verktyg man kan använda för att sänka elpriserna. Energieffektivisering och mer elproduktion är två sådana verktyg.

Energieffektivisering innebär att vi använder mindre el och får en lägre elräkning, och dessutom går priset på el ned övergripande eftersom vi då inte behöver använda det dyraste kraftslaget lika mycket. Det blir win-win. Det är därför mycket glädjande att regeringen satsar på energieffektivisering, men det är alldeles för lite pengar – 1,2 miljarder över en period på tre år är i själva verket inte alls tillräckligt.

Att sedan påstå att regeringens politik innebär en kraftig ambitionshöjning jämfört med tidigare år är helt enkelt inte sant. Den rödgröna regeringen hade satsningar på flera miljarder kronor som den nuvarande regeringen valde att rösta ned. Det var investeringsstöd till både flerbostadshus

och svensk industri, som bland andra Kristdemokraterna alltså valde att ta bort.

Precis som statsrådet sa hade Putin redan under hösten 2021 påbörjat sin energikrigsföring genom att hålla tillbaka sin export av fossilgas, vilket fick genomslag på de svenska elpriserna. Om energieffektiviseringssatsningarna hade genomförts skulle många svenska hushåll och företag ha haft avsevärt lägre elkostnader redan under den föregående vintern.

Herr talman! Vi är också helt överens om att det inte räcker med enbart energieffektivisering. Vi behöver mer elproduktion i hela landet till en rimlig, låg kostnad snabbt, och det enda produktionsslag som möter dessa behov på kort sikt är vindkraft. Statsrådet har flera gånger sagt att det behövs mer vindkraft, och det är glädjande. Det är också glädjande att regeringen har godkänt några av de vindkraftsparker som funnits på regeringens bord, men vi ser tyvärr också beslut som motverkar detta.

Målkonflikter är något som försvårar utbyggnad av både produktion och nät. Därför är det viktigt att det finns tydliga direktiv till de myndigheter som är direkt delaktiga i dessa processer. En sådan är Försvarsmakten. Regeringen har faktiskt aktivt valt att ta bort den del av regleringsbrevet som anger att Försvarsmakten ska samverka med utvecklingen av energisystemet.

Det stannar tyvärr inte där. En annan viktig faktor för att underlätta utbyggnad av vindkraft är kompensation lokalt för att öka incitamenten att säga ja till vindkraft, något som har efterlysts länge. Men regeringen har valt att begränsa möjligheten för den så kallade incitamentsutredningen att ta fram ett urval av förslag som ger nytta lokalt och ersättningsmodeller som gör det attraktivt att säga ja till vindkraft.

Utredningen presenterades i går, och avgränsningarna var i själva verket så allvarliga att utredaren menar att de motverkar själva uppdraget att öka incitamenten för lokalsamhället när det gäller ny vindkraft.

Om regeringen faktiskt hade prioriterat en snabb utbyggnad av vindkraften hade det kunnat sänka elpriserna på sikt, men i stället har man i vissa fall tagit beslut som motverkar utbyggnaden. Min fråga till statsrådet är: Vad avser statsrådet att göra för att möjliggöra en snabb utbyggnad av vindkraft givet de besked som vi har fått rörande incitamentsutredningen, till exempel?

Anf. 119 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi har två utredningar som vi arbetar aktivt med nu inom Regeringskansliet. Det är Klimaträttsutredningen och Miljöprövningsutredningen, som båda på olika sätt berör tillståndprocesser som påverkar möjligheten till mer kraftproduktion, även om en del av dem rör andra områden också. En del har vi redan börjat skrida till verket med genom förändringar i direktiv och regleringsbrev. Annat kommer vi att återkomma till, för det har bäring också på lagstiftning.

Vi ser ett behov när det gäller möjligheterna att snabba på vindkraften där den är välkommen. Därför har vi meddelat att vi tittar på nya direktiv för en ny utredning som ska kunna ta ett helhetsgrepp om processerna runt en del av det som rör vindkraften. Vi ser fram emot att återkomma om det.

Låt mig nu gå tillbaka till det som är föremålet för dagens interpellation, även om detta hänger ihop, som också rör frågan om energieffektivisering. Sedan vi fick Energimyndighetens bedömning att Sverige inte kommer att kunna nå de mål vi satt upp för energieffektivisering för de kommande decennierna har två ytterligare satsningar genomförts i syfte att öka energieffektiviseringen, framför allt inom byggnadssektorn.

I årets budgetproposition, som jag hänvisade till i interpellationssvaret, herr talman, satsar regeringen cirka 400 miljoner på energieffektivisering. Satsningen innehåller både ett ekonomiskt investeringsbidrag till minskad el- och gasanvändning inom småhusbeståndet och medel till kapacitets- och kompetenshöjande insatser för energieffektivisering med syfte just att minska sårbarheten vid höga elpriser.

Den prioritering vi gör i budgeten, som både är tydlig och innebär avsevärt större resurser än tidigare, i kombination med ett pågående uppdrag som Energimyndigheten har om att analysera hur användning av energi, effekt och resurser kan effektiviseras för att vår underlätta utfasning av fossila bränsle genom elektrifiering är en väldigt god basplatta.

I Energimyndighetens uppdrag ingår också bland annat att identifiera och analysera den samhällsekonomiska effektiva energieffektiviseringspotentialen – många effektiviseringsord där – för att man ska kunna se svart på vitt vad detta kan betyda för vår verksamhet, utöver att det är rätt och riktigt.

Resultatet av utredningen kommer vi sedan att använda i det vidare arbetet när vi fortsätter att prioritera frågan om energieffektivisering visavi ökad kraftproduktion.

Anf. 120 MARIELLE LAHTI (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för informationen om utredningarna – spännande! Jag ser fram emot att se mer av de förslag som kommer från de utredningar som nämndes.

Jag tänkte beröra detta med att ha dragit fötterna efter sig, som jag tog upp i min interpellation. Jag tänkte utveckla det lite grann kopplat till ersättning till kunder, hushåll och företag.

Att det har varit en tuff vinter för svenska hushåll och företag vet vi. Trots att Sverige varit den största exportören av el i hela EU har vi också drabbats av höga elpriser. När den fossileldade produktionen på kontinenten dragits igång har priseffekterna spridit sig ända upp till norra Sverige.

I den här krisen behöver vi stötta svenska hushåll och företag. Tidopartierna gick till val på att snabbt införa stöd till hushåll och företag för att dessa skulle klara vintern. Nu vet vi vad som hände. Det elstöd som utlovades vara på plats den 1 november 2022 blev ett brutet vallöfte. I själva verket kom elstödet i slutet av februari, och företagen väntar fortfarande på sitt stöd. Vi hoppas att det kommer nu innan sommaren.

När norra Sverige, prisområde 1 och 2, ska få något elstöd vet vi inte. Det är inte bra.

Vi menar att staten har ett ansvar att gripa in och justera den orättvisa som elkunderna drabbats av. Svenska konsumenter och företag ska inte behöva bära hela bördan av de höga energipriserna. De energibolag som sett sina intäkter rusa som ett resultat av omvärldsläget behöver också vara med och bidra.

Det fanns en möjlighet för regeringen att hämta in en del pengar, förutom flaskhalsintäkterna, för att kompensera kunderna för de prisökningar som har skett. Tyvärr blev det även där en lite långsam hantering, menar vi, eftersom man inom EU redan i oktober kom överens om att det fanns en möjlighet att ha ett intäktsstak för en del företag på energiområdet. I Sverige kom detta intäktsstak, vars syfte är att få in pengar för att kompensera kunderna för de höga priserna, tyvärr inte på plats förrän den 1 mars. Vi var faktiskt bland de sista i Europa med att införa detta stöd.

Det agerandet har kostat mångmiljardbelopp. Man valde nämligen att utforma förslaget så att det precis levde upp till de minimikrav som ställdes, vilket innebar att en stor del av de intäkter som genererats till exempel av elhandel inte omfattades av intäktsstaket. Det finns beräkningar som visar att det kan handla om så mycket som 6–10 miljarder i missade intäkter.

Det är därför vi menar att man drar fötterna efter sig, och det har skett på svenska hushålls och svenska företags bekostnad.

Det finns mycket som talar för att den kommande vintern kommer att bli mycket tuffare än vintern som gått. Min fråga är därför vilka insatser statsrådet har förberett – det är själva fokus för interpellationen – för att säkerställa att svenska hushåll och företag kommer att få tillräckligt med stöd, i tid, kommande vinter. Finns det till exempel tankar om att hantera energiskatten på något särskilt sätt? Finns det några tankar på sådana mer akuta insatser utöver dem som tidigare nämnts?

Anf. 121 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att rätta tre felaktigheter i ledamotens inlägg.

För det första har det aldrig lovats att några pengar skulle finnas på några konton den 1 november. En lögn blir inte mer sann för att man upprepar den flera gånger. Tvärtom har jag i tal, i möten med väljare, i möten med medier, på partiets hemsida och så vidare mycket tydligt påpekat att det inte kommer att kunna finnas några garantier ens för att man kommer att kunna ha pengarna på kontot innan jul. Detta måste nämligen göras rätt och riktigt.

En modell hade vi dock på plats bara några dagar efter att vi hade tillträtt i regeringsställning. Det är fakta. Det går att kontrolltitta på intervjuer, underlag och vad vi skrivit på hemsidor. Jag tycker att det är viktigt att vara noggrann med vad som faktiskt har sagts och inte.

Däremot är jag den första att instämma i att vi önskar att detta stöd, denna lindring, detta plåster – för det är inte en lösning – hade kunnat nå hushållen tidigare. Vi vet hur tungt många hushåll har haft det.

För det andra har vi besked om när elstöd omgång två ska nå hela Sverige. I slutet av maj kommer Försäkringskassan att påbörja utbetalning, även där enligt den tidsplan som angetts. Jämfört med de max 6 000–7 000 som man kunde få med den förra regeringens elpriskompensation har vi alltså levererat två elstöd i två omgångar till hushållen. De har också nått flera av gashushållen, vilket inte fanns i förra modellen. Därtill kommer det nu också för företagen, vilket inte heller fanns med i den förra regeringens upplägg.

Det tredje och sista jag skulle vilja understryka handlar om uppgifterna om att svenska staten skulle ha gått miste om miljarder i intäkter för att vi har förhållit oss till svensk lagstiftning i frågan om ett intäktsstak för hur mycket ett elbolag kan tjäna och när vi kan införa en ny skatt. Det är felräknat från start till slut. Det rör sig om några hundra miljoner. Det är heller inte kaffepengar, men det är inte 6 miljarder. De medieuppgifterna är felräknade från början till slut. När vi kör fram helt nya skatter har vi att förhålla oss till den lagstiftning som Sverige har och som de allra flesta länder inte har.

Med det sagt är Miljöpartiet, KD, många av företrädarna för oppositionen och regeringen väldigt överens om att vi nu behöver blicka framåt mot nästa vinter. Det var också det jag uppfattade var Marielle Lahtis syfte med interpellationen.

Vi kommer att behöva återkomma till frågan om elstöd, som återigen bara är en lindring. Det har att göra med att elstödet utgår från någonting som heter kapacitetsavgifter. Dem får staten, eller snarare Svenska kraftnät, in när vi behöver överföra mellan de fyra elområdena för att det har varit skillnader och också prisskillnader. Nu har det varit dyrt, men det blev mycket jämnare priser i november december och under vintern. Det innebär också att kapacitetsavgifterna minskar.

Vi har nu en prognos på ungefär 30 miljarder i intäkter, att jämföra med de 90 miljarder som vi under perioder hade i prognos för förra året. Det innebär en tredjedel jämfört med de stödmöjligheter vi haft för den här vintern. Det gör att vi kommer att fortsätta prioritera energieffektivisering. Elstödet kommer vi att få återkomma till. Men det är klart att jag som borgerlig politiker mycket hellre sänker skatten. Jag är väldigt nyfiken på vad vi kan bistå med vad gäller elskatten, men det är också för tidigt att avdöma om det är rätt åtgärd.

Anf. 122 MARIELLE LAHTI (MP):

Herr talman! Jag håller helt med om att det inte är långsiktigt hållbart att använda flaskhalsintäkterna i den meningen att ge de akuta stöden. Syftet med dem är, som statsrådet indikerar när hon berättar varför de genereras, att bygga bort flaskhalsarna och att kanske ha ett prisområde i Sverige så småningom. Det är olyckligt om de medlen inte kan användas till det. I förlängningen blir det mer kostsamt med de här plåstren, som statsrådet själv sa.

Det vore spännande att höra om det finns tankar kring vad man kan göra med energiskatten. Det finns mycket man kan göra där, också för att reglera användningen överlag, även om det inte bara är akuta kriser.

Jag ser fram emot de ökade insatserna på energieffektiviseringsområdet och att statsrådet tar fram kraftfulla åtgärder för att främja incitamenten efter den så kallade incitamentsutredningen för ökad vindkraftsutbyggnad, eftersom det också är ett sätt att sänka priset till kund.

Anf. 123 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Mycket har sagts, men jag vill addera två saker apropå långsiktighet.

Nu får Sverige för första gången någonsin ett satt mål för vilken elkonsumtion Sverige minst behöver klara av att möta. Till 2045 är det minst 300 terawattimmar. Det gör det möjligt för oss att på ett annat sätt möta

och utvärdera hur mycket kraftproduktion vi klarar av att leverera år för år i förhållande till målet.

Jag vill repetera frågan om Fit for 55, som innehåller en viktig del om energieffektivisering. Vi gör den största prioriteringen av energieffektivisering någonsin i en statsbudget. Den är högre än till exempel det Sverige styrdes på 2021/2022. Vi kommer att fortsätta arbeta i den riktningen, och vi samarbetar gärna om de frågorna.

Avslutningsvis vill jag säga att vi den 15 december förra året gav ett uppdrag om upphandling av elproduktion för kommande vinter. Det är en konkret åtgärd som vidtogs redan i december 2022 för att hantera december 2023 och januari och februari 2024. Resultatet av upphandlingen kommer vi att återkomma till. Men den blir en viktig del i att rusta Sverige lite starkare redan inför nästa vinter.

Med det vill jag tacka för debatten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2022/23:319 om Öresundsmetron

Anf. 124 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jamal El-Haj har frågat mig om jag avser att ta initiativ för att tillsammans med min danska motsvarighet gå vidare med en gemensam utredning av Öresundsmetron.

Transporter över gränserna har stor betydelse för jobb och tillväxt i de nordiska länderna. Det gäller inte minst i Öresundsregionen. Trafikverket har i uppdrag att utreda kapacitet och redundans för transporter över Öresund, inklusive fortsatt fördjupning av Helsingborg–Helsingör. Uppdraget är, som det är formulerat, inte insnävat till att avse enbart en specifik förbindelse. Jag förutsätter att Trafikverket i sin utredning tar med alla underlag som de bedömer är relevanta. Jag kommer att noga följa deras fortsatta arbete med frågan.

Jag ser fram emot att arbeta tillsammans med alla mina nordiska kollegor och fortsätta dialogen för att utveckla våra gränsöverskridande transporter.

Regeringen avser att återkomma om den långsiktiga infrastrukturplaneringen under mandatperioden.

Anf. 125 JAMAL EL-HAJ (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret.

Trots en orolig omvärld med kriget i Ukraina, skenande elpriser och inflation runt om i världen måste vi blicka framåt och ta beslut som bäddar för en långsiktigt positiv utveckling av jobb, tillväxt och grön omställning. En sådan åtgärd är en ny trafikförbindelse över Öresund. Det skulle säkra Öresundsregionen, som är en tillväxtregion med stor betydelse för hela Sveriges ekonomi.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att genomföra en utredning för att se över kapacitet och redundans för transporter över Öresund, inklusive fortsatt fördjupning av förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör. Det är i sig positivt, men för att få ett helhetsperspektiv är det av största

vikt att regeringen breddar utredningen så att den även tar hänsyn till de arbetsmarknads- och tillväxteffekter de olika alternativen skapar samt vilka förutsättningar som finns för att genomföra projektet tillsammans med Danmark.

Öresundsmetron, som är ett av de alternativ som ligger på bordet, skulle bland annat bidra till ökad kapacitet för både godståg och fjärrtåg samt ökad redundans och kapacitet över den befintliga Öresundsförbindelsen. Den skulle även underlätta för pendling och besöks trafik över Öresund. Genom att bygga en snabb kollektivtrafikförbindelse mellan storstäderna Malmö och Köpenhamn skapas förutsättningar för ökad sysselsättning, handel och turism i hela regionen.

Jag noterade med glädje att statsrådet i Sydsvenskan för några veckor sedan, den 13 mars, uttryckte att frågan om fler fasta Öresundsförbindelser brådskar. Andreas Carlsons företrädare, Tomas Eneroth, har också uttalat sig i Sydsvenskan. Den 10 juni förra året sa Eneroth att vi inte bör tappa tempo i fråga om förberedelserna i form av en ny fast Öresundsförbindelse. Han sa: Vi ska tillsätta en utredning med tydligt uppdrag att tillsammans med danskarna se på redundans och kapacitet.

Utredningen skulle alltså genomföras av Trafikverket tillsammans med dess danska motsvarighet. Den utredning som Trafikverket nu gör sker på egen hand.

Herr talman! Min avsikt är inte att kritisera Trafikverket. Men om en ny fast förbindelse ska bli av måste det utredas tillsammans med Danmark. För Öresundsmetron finns nu ett tydligt momentum; Köpenhamns kommun ställer sig positiv till att utreda en möjlig anslutningspunkt till en Öresundsmetro. Det danska näringslivet visar också ett tydligt intresse för en starkare arbetsmarknadsintegration.

Vore det inte bra om regeringen tog initiativ till att göra en strategisk analys av Öresundsmetron tillsammans med Danmark, för att inte förlora värdefull tid, särskilt med tanke på att statsrådet tycker att frågan om fler fasta Öresundsförbindelser brådskar?

Anf. 126 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för engagemanget i frågan!

Redundans och kapacitet nämns. Det är också det som ligger i Trafikverkets uppdrag att titta på när det gäller förbindelser och transporter över Öresund.

Jag vill inte föregripa den utredning som Trafikverket redan arbetar med. Men den nya regeringen har också gett Trafikverket i uppdrag att utreda kapacitetshöjande åtgärder också till följd av att Fehmarn Bält-förbindelsen mellan Danmark och Tyskland öppnar kring år 2029 och att beakta de kapacitetshöjande åtgärder som behöver tillkomma med anledning av det.

Trafikverket jobbar nu med utredningen, och de jobbar i högt tempo. Men man skulle kunna dela in det i olika tidsaspekter. När det kommer till Fehmarn Bält-förbindelsen är det väldigt bråttom att se till att godskapacitet finns för det ökade behov man kan vänta sig med tanke på öppningen 2029. Därför ligger det också i uppdraget till Trafikverket att utöver det befintliga uppdraget se över ytterligare förbindelser över Öresund. Man kan också tänka i ett längre perspektiv och i flera steg, inte minst i ett längre tidsperspektiv när Öresundsbron beräknas inte längre räcka till, men

det finns mycket att göra även inom ramen för nuvarande kapacitet för att snabba på.

I remissen till nationell plan förra gången – det är ganska nyligen som den nationella planen beslutades här i riksdagen – pekade Trafikverket exempelvis på tre olika åtgärder på den svenska sidan som skulle kunna ge kapaciteten på Öresundsbron en väldigt stor procentuell ökning: från 8 tåg i timmen till 14 tåg i timmen inom nuvarande kapacitet. Det är viktigt att ha med sig i det lite kortare perspektivet. Trafikverket har i uppdrag att se över vad som behöver göras i det lite längre perspektivet.

Som jag sa i mitt inledande svar ser jag fram emot att arbeta tillsammans med mina nordiska kollegor kring transporter över gränserna.

Anf. 127 JAMAL EL-HAJ (S):

Herr talman! Jag skulle vilja fortsätta argumentera för vikten av det här metroprojektet, för statsrådets skull men även lyssnarnas.

Metron får stor effekt på den gemensamma arbetsmarknaden i Öresundsregionen. Med cirka 23 minuters restid mellan Köpenhamn och Malmö beräknas restiden nästan halveras samtidigt som metron blir det självklara klimatsmarta valet för många Öresundspendlare. Öresundsmetron leder dessutom rakt in i Köpenhamns metrosystem, vilket gör det enkelt att ta sig vidare.

Med en Öresundsmetro skulle ytterligare 1 miljon människor kunna nå andra sidan Sundet på mindre än en timme. På samma sätt blir en halv miljon fler arbetsplatser tillgängliga inom samma tid. Detta skulle bredda arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för ekonomisk utveckling. Skåne och Sydsverige skulle få bättre tillgänglighet till Köpenhamn, och det skulle innebära att cirka 45 000 personer kan använda metron varje dag för att ta sig till skola, arbete, kultur och nöjen.

En fullt integrerad arbetsmarknad över Öresund kan ge en årlig vinst på upp till 2,9 miljarder danska kronor för dansk och svensk ekonomi. Metron frigör utrymme för fler gröna godståg över Öresundsbron, motsvarande 1 700 lastbilstransporter per dygn. Det är helt avgörande när nya Fehmarn Bält-tunneln mellan Tyskland och Danmark kommer att öka trafiken och efterfrågan på gröna transporter, som statsrådet nämnt.

Metron har en möjlig finansieringsmodell. Finansiering av metron kan ske genom en kombination av möjliga finansieringskällor, till exempel framtida överskott från Öresundsbron, biljettintäkter och EU-bidrag. Detta måste självklart utredas vidare på mellanstatlig nivå.

Hur Danmark ställer sig till en ny fast trafikförbindelse tvärs över Öresund är avgörande för projektets genomförbarhet. Köpenhamn och Malmö har utrett Öresundsmetron gemensamt under de senaste tio åren, vilket har skapat delägarskap och samsyn i satsningarna. Det är fortfarande bråttom att utföra det här arbetet. Samtidigt måste det göras gemensamt med Danmark. Det hjälper inte att Trafikverket ensamt reder ut frågan. Om det inte görs samtidigt med Danmark förlorar man mycket tid.

Jag undrar fortfarande om statsrådet avser att ta initiativ för att tillsammans med sin danska motsvarighet gå vidare med en gemensam utredning av Öresundsmetron. Om det inte görs tillsammans med Danmark går mycket tid förlorad. Misstagen som gjordes med Öresundsbron ska inte upprepas 20 år senare. Det är min uppmaning till statsrådet att göra sitt

yttersta och ringa sin motsvarande minister i Danmark för att försöka göra upp om saken.

Prot. 2022/23:100
28 april

Anf. 128 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag vill ge Jamal El-Haj rätt i att det är helt avgörande hur Danmark ställer sig. Jag förutsätter att Trafikverket i sin utredning tar med alla underlag som de bedömer är relevanta. Jamal El-Haj har ju här i kam-maren också argumenterat för olika skäl och underlag som jag förutsätter finns med på bordet när man arbetar med det här uppdraget.

Jag vill inte föregripa arbetet med uppdraget. Jag vill inte kortsluta Tra-fikverkets arbete. Det är ett uppdrag som Jamal El-Hajs partiföreträdare i den förra regeringen ganska nyligen gav Trafikverket och som jag följer mycket noga, ser fram emot att ta del av och också att arbeta med tillsam-mans med alla mina nordiska kollegor för gränsöverskridande transporter. I övrigt kommer regeringen att återkomma i frågor kring den långsiktiga infrastrukturplaneringen under mandatperioden.

Jag tackar för engagemanget och för argumenten och ser också behov av att stärka redundans och kapacitet. De järnvägssatsningar som reger-ingen gör ska gå till arbetspendling och förstärkt godstrafik som stärker jobb och tillväxt i hela landet. Men låt oss se vad Trafikverket jobbar med. De har ett uppdrag som Jamal El-Hajs regering gav dem och som vi nu ser till att följa i god ordning för att ha ett bra underlag för fortsatt hantering av frågan.

Anf. 129 JAMAL EL-HAJ (S):

Herr talman! Mitt huvudbudskap är att Öresundsmetron är en viktig möjliggörare för den fortsatta utvecklingen av Nordens största arbetsmark-nadsregion och ett projekt som kan stärka Sveriges tillväxt och klimatom-ställning. Metron kan bli det självklara gröna valet för cirka 45 000 dagliga pendlare över Sundet samtidigt som den möjliggör fler gröna gods- och persontransporter mellan Sverige och Europa.

Metron är inte bara Malmös eller Skånes angelägenhet – den är hela Sveriges angelägenhet. Den är inte en lokal fråga – den är en nationell fråga. Min förhoppning är att statsrådet Andreas Carlson agerar enligt sitt yttrande i Sydsvenskan om att fler fasta Öresundsförbindelser brådskar. Det är verkligen så. Det brådskar, och jag hoppas att statsrådet agerar i den här frågan.

Jag argumenterade under mina få minuter för hur viktig Öresunds-metron är när det gäller arbetsmarknaden och för att Trafikverket måste bredda sin utredning och titta på arbetsmarknaden i dess helhet. Jag ser fram emot att statsrådet agerar i den frågan. Jag kommer så småningom att lämna över en sådan här påse om metron – det finns lite material och fak-tiskt även lite godis i den – men först låter jag statsrådet svara på mina sista frågor.

Anf. 130 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Budskapet från interpellanten har gått fram. Jag tackar för engagemanget. Jag tror faktiskt att jag har fått en sådan påse tidigare. Jag har varit i kontakt med företrädare för Öresundsmetron och för Malmö stad och har många kontakter. Det finns många olika önskemål och ett stort engagemang i Öresundsregionen. Det visar på vad infrastruktur kan inne-

Svar på
interpellationer

bära för att binda ihop arbetsmarknadsregioner och vad de investeringar som har gjorts tidigare, i Öresundsbron, har inneburit.

Hanteringen är som den brukar. Trafikverket har ett uppdrag som de arbetar med, och jag utgår från att man tar in alla relevanta underlag för den processen. Regeringen får återkomma inom ramen för revidering av nationell plan. Så har det varit, och det har tjänat Sverige väl. Det är högt tempo i arbetet, och jag uppskattar engagemanget och frågan och tackar för den här debatten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2022/23:321 om bostadspolitiken och situationen på bostadsmarknaden

Anf. 131 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Malcolm Momodou Jallow har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att bidra till att bostadsbyggandet ökar, hur jag avser att möta bostadsbristen för de mest utsatta hushållen, som de facto inte kan köpa ett småhus eller annat ägt boende, vilka bostadspolitiska åtgärder jag med tanke på situationen på bostadsmarknaden och på det ekonomiska läget avser att vidta så att hushållen inte blir ännu mer skuldtunga än i dag, och vad jag inom mitt ansvarsområde avser att göra på kort sikt för att säkerställa att barn i familjer som i dag är i farozonen inte ska vräkas från sina hem.

Jag vill inleda med att poängtera att det är av största vikt för regeringen att det byggs bostäder i hela landet. Vi befinner oss i ett besvärligt ekonomiskt läge, och många hushåll har fått ökade levnadskostnader. Bygg- och bostadsmarknaden är under hård press. Bostadsbyggandet har alltid påverkats av konjunkturen, så det är inte överraskande att bostadsbyggandet nu avtar när konjunkturen viker. Den minskade byggtakten beror bland annat på de stigande räntorna, den kraftiga inflationen, som förstärks påverkar byggkostnaderna, och höjda energipriser som även minskar köpkraften hos hushållen.

Under det tuffa ekonomiska läge som rått sedan regeringen tillträdde har regeringen fokuserat på att stötta särskilt utsatta hushåll. För att skydda barnfamiljer med låga inkomster mot de kraftiga prisuppgångarna har regeringen därför i vårändringsbudgeten för 2023 prioriterat att föreslå en förlängning och höjning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag under perioden 1 juli–31 december 2023.

Det här är viktigt för alla barn i de cirka 110 000 familjer som i dag får bostadsbidrag. Det är en åtgärd som även kan minska risken för skuldsättning och eventuell vräkning. Regeringen beslutade den 13 april att ge en kommitté i uppdrag att analysera hur låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder såsom bolånetak och amorteringskrav har fungerat hittills och hur de kan utformas framöver för att hantera makroekonomiska risker och konsumentskydd på ett ändamålsenligt sätt.

Kronofogdemyndigheten har fått i uppdrag att verka för att ett avhysningsförebyggande samarbete ska etableras med socialtjänst och hyresvärdar i samtliga kommuner. Arbetet ska särskilt inriktas på att förebygga avhysningar som berör barn. Uppdraget ska slutredovisas i årsredovisningen

för 2024. Länsstyrelserna har, som en del av hemlöshetsstrategin, fått i uppdrag att under 2022–2026 stödja kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet.

Regeringen anser inte att bostadsbristen kan lösas med kostsamma subventioner med låg träffsäkerhet. I stället vill regeringen ta fram reformer som ökar tillgången till byggbar mark, förenklar och förbättrar byggreglerna samt ger incitament till ökat bostadsbyggande.

För att människors efterfrågan och behov av bostäder ska mötas är det viktigt att det finns ett utbud av olika typer av upplåtelseformer och bostäder som passar i olika skeden av livet. Boverket arbetar med projektet Möjligheternas byggregler, som går ut på att modernisera och förenkla Boverkets byggregler och konstruktionsregler. De nya reglerna ska främja innovation och teknisk utveckling och bidra till att effektivisera byggandet och gynna ökad konkurrens. Kommuner ska uppmanas och stimuleras att höja sin planberedskap, särskilt vad gäller småhus. Jag vill även nämna regeringens uppdrag till länsstyrelserna att redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande.

Anf. 132 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Herr talman! Så sent som i december förra året stod jag här i kammaren tillsammans med bostadsministern. Han hade då i princip bara ett bostadspolitiskt budskap: Fler ska äga småhus. Och så lägger han ibland till meningen: Regeringen arbetar intensivt. Det är som att man står stilla och så plötsligt ropar högt och säger: Jag springer fort! Det är något slags kognitiv dissonans där. Det man gör och det man säger att man gör är två helt olika saker.

Det har nu gått drygt ett halvår sedan regeringen tillträdde. På det bostadspolitiska området är budskapet vi hör från bostadsministern återigen: Fler ska äga småhus. Parallellt med bostadsministerns småhusdrömmar lever vi fortfarande med den högsta inflationstakten sedan 90-talet. Vi har fortsatt väldigt höga mat- och elpriser, och hyreshöjningarna är de högsta på årtionden.

Samtidigt vet vi att de svenska hushållens skuldsättning är den tredje största i EU. Med de höga räntorna är det i dag mycket svårt för väldigt många hushåll att klara de mest basala utgifterna vare sig det handlar om hushåll i ägt eller hyrt boende.

Men under tiden som hemlösheten fortsätter att öka och barn fortsätter att vräkas från sina hem i ett av världens rikaste länder år 2023 fortsätter bostadsministern att hamra ut: Fler ska äga småhus. Regeringen verkar helt enkelt inte förstå allvaret i situationen, för även i årets vårbudget fortsatte regeringen att visa hur oförmögen den är när det gäller att hantera den akuta situationen på bostadsmarknaden.

Jag är långt ifrån den enda som har lagt märke till detta, utan tvärtom. Snart har nästan hela Byggsverige dömt ut regeringens icke-politik. Nästan dagligen kan man läsa inlägg och artiklar i medierna från olika aktörer i branschen. Alla frågar sig vad regeringen gör och varför bostadsministern är så tyst. Man efterfrågar kommentarer och reformer från bostadsministern.

Prot. 2022/23:100
28 april

Svar på
interpellationer

Efter presentationen av vårbudgeten följde inte ett enda positivt ord. Byggmaterialhandelns reaktion löd: "Reformer på bostadsmarknaden lyser med sin frånvaro." Veidekke, som länge har varnat för storm inom bostadsbyggandet, talar nu om kollaps: "Kollaps för bostadsbyggandet riskerar att övergå i en långvarig samhällsbyggnadskris." Detta handlar om en rapport som Veidekke har skrivit, där man alltså talar om samhällsbyggnadskris.

Ungdomsorganisationen Jagvillhabostad.nu undrar också vad regeringen gör. De efterlyser "en aktiv statlig bostadspolitik som med ekonomiska hjälpmedel och målsättande riktlinjer hjälper kommunerna och byggföretagen att bygga bort bostadsbristen." Och precis som så många andra frågar Jagvillhabostad.nu: "Regeringen, vad väntar ni på?"

Herr talman! Vi är här i dag för att vi hoppas på att få svar på just den frågan: Vad väntar ni på? Varför agerar inte bostadsministern i dessa kris-tider? Hur mycket ska bostadsbyggandet sjunka innan regeringen tycker att det är läge att göra något? Hur stor ska hemlösheten vara? Hur många alarmerande rapporter om vräkt barn ska vi behöva se innan bostadsministern agerar?

Faktum är att det enda regeringen har gjort hittills är att ta bort den enda reformen, det vill säga stödet som går till att bygga bostäder.

Nu vill jag gärna höra vad bostadsministern har att komma med.

Anf. 133 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Malcolm Momodou Jallow ställde fyra frågor i interpellationen. Jag rekommenderar ledamoten att gå in på riksdagens förträffliga hemsida och spola tillbaka debatten och lyssna på de svar som jag gav på var och en av frågorna.

Det handlar till exempel om de mest ekonomiskt utsatta hushållen, där regeringen har förlängt men också höjt det tillfälliga bostadsbidraget för barnfamiljer. Det träffar 110 000 barn i familjer som har de allra tuffaste villkoren och de allra lägsta marginalerna.

När det kommer till uppdraget till Kronofogdemyndigheten och uppdraget till länsstyrelserna gav jag svar på frågorna om vad vi gör för de allra mest utsatta.

När det kommer till frågan om den kraftiga inbromsningen av bostadsbyggandet är det precis som jag sa, herr ålderspresident, i mitt inledande svar: Bostadsbyggandet har alltid påverkats av konjunkturläget. Det är alltså i sig inte överraskande att bostadsbyggandet nu avtar när konjunkturen viker.

Den minskade byggtakten beror i huvudsak på stigande räntor, den kraftiga inflationen, som förstås påverkar byggkostnaden, och höjda energipriser, som även minskar köpkraften hos hushållen. Det här är en utveckling som i allt väsentligt beror på omvärldsfaktorer och som i det korta perspektivet är mycket svår att påverka.

Regeringen är fast besluten att ta fram reformer och genomföra åtgärder som kan motverka nedgången men också i ett längre perspektiv bygga bort de strukturella hinder som finns och som har byggts upp under lång tid. Det handlar om planer, mark och ledtider samt om att förkorta och förbättra byggregler.

Jag hör hur Malcolm Momodou Jallow talar om viljan som inte bara regeringen har utan många människor i Sverige har, nämligen att kunna äga sitt eget boende, att bo i ett småhus. Sju av tio vill bo i småhus, enligt flera olika mätningar. Att inte ta det i beaktande och se vad vi kan göra för att sänka trösklarna så att fler kan äga sitt eget boende, att fler kan förverkliga sina boendedrömmar, är kanske svaret på varför det ser ut som det gör när Malcolm Momodou Jallow talar på det här sättet i kammaren om den önskan som så många människor i vårt land har. Det innebär inte att det inte samtidigt ska finnas olika upplåtelseformer som passar i olika skeden av livet. Det framgick också i mitt tidigare svar.

Vi har gett Boverket i uppdrag att förenkla reglerna betydligt vad gäller studentbostäder så att fler som flyttar till en ort för att studera ska kunna ha ett boende på den orten, vilket är viktigt för en kunskapsnation som Sverige.

Det pågår ett intensivt och aktivt arbete, och jag ser fram emot att återkomma till riksdagen med många reformer på bostadsområdet under mandatperioden.

Anf. 134 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Herr ålderspresident! Jag ser fram emot att se de reformer som statsrådet pratar om.

Som politiker vill man tro att politik kan göra skillnad, att politik kan förändra. Men om något ska förändras måste först och främst politiska beslut fattas. Sedan måste regeringen också vara beredd att avsätta ekonomiska resurser, om det är vad som behövs för att verkställa ett politiskt beslut. Inget av detta gör bostadsministern.

Herr ålderspresident! Sverige går i denna stund rakt in i en djup byggkris. Alla prognoser visar samma sak. Det blir minst en halvering av antalet byggstarter redan i år, från över 70 000 byggstarter år 2021 till mellan 25 000 och 30 000 byggstarter i år. Det är katastrofalt. Särskilt hårt drabbad är Stockholmsregionen, där länsstyrelsen varnar för att bostadsbyggandet kan komma att sjunka med hela 80 procent.

Andreas Carlson har inte haft konjunkturen på sin sida sedan han tillträdde som bostadsminister. Det ska verkligen erkännas. Det är krig i Europa, skenande elpriser, chockerande matpriser, den högsta inflationen på över 30 år och en befolkning som har allt svårare att få pengarna att räcka till.

Och mitt i allt detta går alltså bostadsbyggandet mot en total kollaps, enligt byggbranschen. Men tuffa tider är en verklighet för oss alla, och de är en stor del av politikens vardag. Tuffa tider kräver tuffa handlingar.

Så vad bör en minister för samhällsplanering, byggande och boende göra i dessa kristider? Ingenting – om vi lyssnar på den högerkonservativa blåbruna regeringen med sitt stödparti. Ingenting – om vi lyssnar på bostadsministern – förutom att fler ska äga småhus och att regeringen arbetar intensivt. Det kommer inga förslag på bostadspolitiska åtgärder, och än mindre får bostadspolitiken några ekonomiska resurser.

När ska vi slippa få höra bostadsministerns universalsvar, nämligen att fler måste äga, ta bolån och bygga ett småhus och att regeringen jobbar intensivt?

Det här är verklighetsfrånvända mantran som vi har hört många gånger. Nu är det kristider, och vi måste agera. Det räcker inte att säga att man jobbar intensivt och sedan stå och stampa på samma fläck.

Folk har inte råd med mat, och allt fler har inte ens ett eget tryggt hem. Hur tänker ministern att dessa människor ska kunna ta lån för att bygga sig ett hus om de inte har råd att köpa mat?

Det är lika bra att betona att Vänsterpartiet inte har någonting emot småhus. Det är bra med en varierad och inte minst en balanserad bostadsmarknad för alla plånböcker och smaker. Alla har olika möjligheter, och alla vill olika saker – även när det kommer till boende. Vänsterpartiet har inga som helst problem med blandad bebyggelse.

Men lika viktigt är det att betona att Vänsterpartiets och min huvudvärk i första hand är alla de som har det tuffast i samhället. Det gäller dem som vräks och dem som inte ens har ett hem att vräkas från, till att börja med. Det är de som är min prioritet, det vill säga alla de som inte har råd att bygga ett småhus och som inte heller får en egen hyresrätt. Det kan vara på grund av fattigdom eller på grund av den skeva bostadsmarknaden som inte klarar av att bygga hyresrätter med rimliga hyror. Det är dem jag pratar om. De är min främsta prioritet, inte Kristdemokraternas småhus. Inte heller Sverigedemokraternas ständiga hets mot socialt utsatta områden i allmänhet och mot invandrare i synnerhet och inte heller Moderaternas önskan om regelförändringar i strandskyddet så att fler villor kan byggas med sjöutsikt på mark som i dag är en del av vår allemansrätt.

Min prioritet kommer alltid att vara alla de som av olika anledningar har det svårast att klara sig på dagens profitfokuserade bostadsmarknad. Eller jag kan säga som Hyresgästföreningen har skrivit i sin rapport: miljö- och näringsprogram i stället för miljonprogram.

Herr ålderspresident! Kan bostadsministern för en gångs skull ta sig tid och berätta här i dag vad han och regeringen tänker göra för att möta bostadsbristen för de mest ekonomiskt utsatta hushållen, alltså de som inte kan köpa ett småhus?

Anf. 135 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr ålderspresident! Jag tackar Malcolm Momodou Jallow för frågorna. Jag har redan besvarat flera av dem.

Låt mig konstatera att det är hedrande av ledamoten att ändå lyfta upp omvärldsfaktorerna, det vill säga den höga inflationen, kriget i Europa och att hushållens köpkraft minskar. Det är den typen av omvärldsfaktorer och det vikande konjunkturläget som alltid har påverkat bostadsbyggande och gör det även den här gången. Det är i sig inget oväntat.

Samtidigt är det med politiska beslut förstås viktigt att se till att ha en ansvarsfull budget för att hålla nere inflationen. Det är den viktigaste åtgärden för de allra mest utsatta, och det är därför regeringen har presenterat en stram och återhållsam budget. Den innehöll samtidigt stora satsningar och ett förstärkt bostadsbidrag för de allra mest utsatta: för 110 000 barn i de familjer som omfattas av den. Jag har också redogjort för de uppdrag som vi har gett till exempelvis Kronofogdemyndigheten vad gäller att motverka vräkning och avhysning.

Malcolm Momodou Jallow frågar också hur fler ska kunna låna. Regeringen beslutade den 13 april om att ge en kommitté i uppdrag att analysera hur låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder som bolånetaket och amorteringskravet har fungerat hittills och hur de kan utformas framöver för att hantera både makroekonomiska risker och konsumentskydd på ett ändamålsenligt sätt. En kommitté har tillsatts för att jobba med detta.

Låt mig också berätta om det uppdrag som jag har gett till länsstyrelserna att redovisa vilka åtgärder som genomförs i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande. Jag har redan nämnt uppdraget till Boverket för betydande lättnader i byggkraven för studentbostäder, för att det ska bli fler studentbostäder i Sverige.

Regeringen bereder även betänkandet av utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning. Utredningen har sökt lösningar som kan bidra till en utveckling där fler utifrån egen förmåga klarar att ordna en god bostad. Dessutom ligger Bygglovsutredningens många förslag på regeringens bord. Den syftar till ett enklare, effektivare och mer ändamålsenligt regelverk. Betänkandet har remitterats, och förslagen bereds nu i högt tempo i Regeringskansliet.

Regeringen tillsatte den 24 april en kommitté för högre produktivitetstillväxt. Kommittén ska analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja den i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn. I uppdraget ingår bland annat att analysera behovet av reformer för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet, bland annat inom området bostadsmarknad. Det här var ett fåtal åtgärder, men de visar ändå på vilket högt tempo vi har. Jag ser fram emot att återkomma med de reformer som vi har slagit fast i budgeten och presenterat för riksdagen att vi arbetar med.

När Malcolm Momodou Jallow säger ”ingenting” kan den som lyssnar på den här debatten jämföra det med alla de åtgärder som jag redan har presenterat och dem som vi avser att återkomma till.

Anf. 136 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Herr ålderspresident! Högt tempo, hörde vi ministern säga. Men alla andra inom byggsektorn säger att ingenting händer. Jag vet inte vad högt tempo innebär, för ingenting händer. Det är stopp i bostadsbyggandet. Om det är högt tempo borde vi se bostadsbyggande.

Jag hoppades lite på besked från bostadsministern här i dag men fick inga. I svaret upprepar han bara allt vi hört förut, inget nytt under solen. Jag utgår från att ministern inte har något svar i dag heller.

Det är naturligtvis både bra och viktigt och helt nödvändigt att bekämpa inflationen, men det räcker inte. Bostadsministern och regeringen måste göra mer.

I början av 90-talet var kollapsen i fastighetsbranschen en stor och viktig anledning till finanskrisen. Ingen önskar att detta upprepar sig i ny skepnad.

Det är också viktigt att förstå regeringens ointresse för vanliga människors situation. Det går inte att ta miste på, men det måste upphöra. Det är hög tid för ministern och den här regeringen att inse hur ofattbart svårt många har det i dag, och det är hög tid för bostadsministern att förstå att det är just de människorna som är allra mest beroende av att det finns en statlig bostadspolitik.

Fattigdom är den övervägande anledningen till att många inte har ett eget hem i dag och till att både barnfamiljer och pensionärer vräks från sina hem – fattigdom, inget annat. Därför måste vi ha reformer som hjälper människor ur fattigdom. Vi kan inte fortsätta hjälpa de välbärgade medan människor som är fattiga, pensioner och barnfamiljer, vräks. De kämpar för att leva och betala hyran och energikostnaderna, men för att hjälpa de människorna gör vi ingenting.

Situationen är allvarlig. Det finns mycket att göra. Om vi pratar med varandra kan vi kanske hitta vägar ut ur den samhällspolitiska kris som vi är mitt i just nu. Det är Vänsterpartiet redo att göra.

Anf. 137 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Herr ålderspresident! Jag tror att det vi nyss hörde här i kammaren är ett uttryck för hur det kan bli om man har ett färdigskrivet slutanförande och inte anpassar det till vad man hört i debatten.

Jag har redogjort för många olika åtgärder och beslut som regeringen redan har vidtagit och fattat. Vi kommer att återkomma med ytterligare reformer.

Regeringen prioriterar situationen på bostadsmarknaden, precis som jag har redogjort för. Vi prioriterar att bygga bort de strukturella hinder som finns för bostadsbyggande. Jag har redogjort för det. Vi kommer att återkomma med fler reformer.

Jag ser fram emot dialogen. Jag uppskattar engagemanget. Malcolm Momodou Jallow säger att vi kan prata med varandra. Det gör vi här i dag, och det ska vi göra nästa vecka också. Jag ser fram emot att komma till civilutskottet och fortsätta dialogen.

Dessförinnan, herr ålderspresident, tror jag att det snart är dags att önska varandra en trevlig helg. Det tänkte jag också passa på att göra så här i slutet av denna interpellationsdebatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 april

2022/23:330 Ny utredning om strandskyddet

av *Christofer Bergenblock* (C)

till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2022/23:331 Anmälningssplikten för utstationerad arbetskraft

av *Leif Nysmed* (S)

till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:332 Den svenska veterinärbristen

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 april

2022/23:605 Boende för anställda GSS/K-soldater inom Försvarsmakten

av *Mikael Larsson* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2022/23:606 Mundogas Oslo och dess påverkan på Östersjön

av *David Perez* (SD)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:607 Regeringens utnämningar till lärosätenas styrelser

av *Åsa Westlund* (S)

till utbildningsminister Mats Persson (L)

2022/23:608 Lagstiftningen om vinterdäck

av *Malin Larsson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2022/23:609 Sveriges orörda älvar

av *Andrea Andersson Tay* (V)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:610 Barn i behov av stöd

av *Anna Lasses* (C)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2022/23:611 Samexistens på Revingehed

av *Stina Larsson* (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2022/23:612 Sveriges åtgärder för att inkludera Taiwan i WHA

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 12.43.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 1 anf. 57 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 8 anf. 133 (delvis) och

av tjänstgörande ålderspresidenten Mikael Oscarsson därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Särskild debatt med anledning av IPCC:s rapport	1
Anf. 1 PER BOLUND (MP)	1
Anf. 2 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	1
Anf. 3 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S)	3
Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD)	4
Anf. 5 HELENA STORCKENFELDT (M)	5
Anf. 6 KAJSA FREDHOLM (V).....	5
Anf. 7 STINA LARSSON (C)	6
Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	7
Anf. 9 PER BOLUND (MP)	7
Anf. 10 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	8
Anf. 11 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	9
Anf. 12 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	10
Anf. 13 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	10
Anf. 14 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	10
Anf. 15 KAJSA FREDHOLM (V) replik	11
Anf. 16 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	11
Anf. 17 KAJSA FREDHOLM (V) replik	11
Anf. 18 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	11
Anf. 19 STINA LARSSON (C) replik	12
Anf. 20 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	12
Anf. 21 STINA LARSSON (C) replik	12
Anf. 22 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	13
Anf. 23 PER BOLUND (MP) replik	13
Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	13
Anf. 25 PER BOLUND (MP) replik	14
Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	14
Anf. 27 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S)	15
Anf. 28 MARTIN KINNUNEN (SD) replik.....	15
Anf. 29 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	15
Anf. 30 MARTIN KINNUNEN (SD) replik.....	16
Anf. 31 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	16
Anf. 32 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	16
Anf. 33 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	17
Anf. 34 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	17
Anf. 35 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	17
Anf. 36 PER BOLUND (MP) replik	17
Anf. 37 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	18
Anf. 38 PER BOLUND (MP) replik	18
Anf. 39 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	18

Anf. 40 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	19
Anf. 41 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	19
Anf. 42 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	19
Anf. 43 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	19
Anf. 44 MARTIN KINNUNEN (SD)	20
Anf. 45 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	20
Anf. 46 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	21
Anf. 47 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	21
Anf. 48 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	21
Anf. 49 PER BOLUND (MP) replik	22
Anf. 50 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	22
Anf. 51 PER BOLUND (MP) replik	22
Anf. 52 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	23
Anf. 53 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	23
Anf. 54 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	23
Anf. 55 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	24
Anf. 56 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	24
Anf. 57 HELENA STORCKENFELDT (M)	24
Anf. 58 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	25
Anf. 59 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	25
Anf. 60 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S) replik	25
Anf. 61 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	26
Anf. 62 STINA LARSSON (C) replik	26
Anf. 63 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	26
Anf. 64 STINA LARSSON (C) replik	27
Anf. 65 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	27
Anf. 66 PER BOLUND (MP) replik	27
Anf. 67 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	28
Anf. 68 PER BOLUND (MP) replik	28
Anf. 69 HELENA STORCKENFELDT (M) replik	28
Anf. 70 KAJSA FREDHOLM (V)	28
Anf. 71 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	29
Anf. 72 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	29
Anf. 73 MARTIN KINNUNEN (SD) replik	29
Anf. 74 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	30
Anf. 75 PER BOLUND (MP) replik	30
Anf. 76 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	30
Anf. 77 PER BOLUND (MP) replik	31
Anf. 78 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	31
Anf. 79 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	31
Anf. 80 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	31
Anf. 81 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	
replik.....	32
Anf. 82 KAJSA FREDHOLM (V) replik.....	32
Anf. 83 STINA LARSSON (C).....	32
Anf. 84 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	33

Anf. 85	STINA LARSSON (C) replik	33
Anf. 86	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	33
Anf. 87	STINA LARSSON (C) replik	33
Anf. 88	PER BOLUND (MP) replik	34
Anf. 89	STINA LARSSON (C) replik	34
Anf. 90	PER BOLUND (MP) replik	34
Anf. 91	STINA LARSSON (C) replik	35
Anf. 92	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	35
Anf. 93	STINA LARSSON (C) replik	36
Anf. 94	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	36
Anf. 95	STINA LARSSON (C) replik	36
Anf. 96	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	36
Anf. 97	PER BOLUND (MP) replik	37
Anf. 98	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	37
Anf. 99	PER BOLUND (MP) replik.....	37
Anf. 100	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	38
Anf. 101	PER BOLUND (MP)	38
Anf. 102	ANNA-CAREN SÅTHERBERG (S) replik	39
Anf. 103	PER BOLUND (MP) replik	39
Anf. 104	HELENA STORCKENFELDT (M) replik.....	39
Anf. 105	PER BOLUND (MP) replik	40
Anf. 106	HELENA STORCKENFELDT (M) replik.....	40
Anf. 107	PER BOLUND (MP) replik	40
Anf. 108	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	40
Anf. 109	PER BOLUND (MP) replik	41
Anf. 110	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik	41
Anf. 111	PER BOLUND (MP) replik.....	41
Anf. 112	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	42
Anf. 113	PER BOLUND (MP) replik	42
Anf. 114	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L) replik	43
Anf. 115	PER BOLUND (MP) replik	43
Anf. 116	Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	43
§ 2	Anmälan om faktapromemoria	44
§ 3	Anmälan om granskningsrapport	44
§ 4	Ärende för hänvisning till utskott	44
§ 5	Ärende för bordläggning	44
§ 6	Svar på interpellation 2022/23:312 om åtgärder för lägre elkostnader kommande vinter	44
Anf. 117	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	44
Anf. 118	MARIELLE LAHTI (MP)	45
Anf. 119	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	46
Anf. 120	MARIELLE LAHTI (MP)	47
Anf. 121	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	48
Anf. 122	MARIELLE LAHTI (MP)	49

Anf. 123 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	49
§ 7 Svar på interpellation 2022/23:319 om Öresundsmetron.....	50
Anf. 124 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	50
Anf. 125 JAMAL EL-HAJ (S)	50
Anf. 126 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	51
Anf. 127 JAMAL EL-HAJ (S)	52
Anf. 128 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	53
Anf. 129 JAMAL EL-HAJ (S)	53
Anf. 130 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	53
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:321 om bostadspolitiken och situationen på bostadsmarknaden	54
Anf. 131 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	54
Anf. 132 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V).....	55
Anf. 133 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	56
Anf. 134 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V).....	57
Anf. 135 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	58
Anf. 136 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V).....	59
Anf. 137 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD)	60
§ 9 Anmälan om interpellationer.....	60
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	61
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 12.43.....	61